



# ZPRAVODAJ

## UNIVERZITY PARDUBICE

číslo 15, LISTOPAD 1998

### Co se skrývá pod pojmem "institucionální podpora výzkumu"?

*Redakce Zpravodaje Univerzity Pardubice požádala prorektora pro vzdělávání a vědu doc. Ing. Jaroslava Jandu, CSc. o vysvětlení pojmu, jenž nemusí být zcela průhledný a srozumitelný všem, kteří se bezprostředně nepodílejí na pracích souvisejících s přípravou a projednáváním vědeckých záměrů pro poskytnutí institucionální podpory vědy a výzkumu na rok 1999.*



Vědecká činnost, výzkum a vývoj (dále V a V), tj. systematická činnost vedoucí k získávání nových poznatků a jejich využívání pro pokrok v určité oblasti, ovlivňují dnes výrazným způsobem lidský život. Potřeba této činnosti a její význam pro společnost vedou stát k podpoře vědy, výzkumu a vývoje.

Forma této podpory je v zásadě dvojí:

- přímá, tj. finanční (o ní viz dále),
- nepřímá, tvořená legislativními a organizačními nástroji, jejichž úkolem je zejména stimulovat nestátní zdroje financování V a V.

Všimněme si blíže přímé podpory V a V, neboť ta je pro vysokou školu, kde vědecká činnost tvoří podstatnou složku realizace jejich pracovníků, životně důležitou položkou z hlediska žádoucího rozvoje a její objem je jedním z předpokladů konkurenceschopnosti ve vědecké komunitě.

Finanční podpora výzkumu na vysokých školách je dána obecně součinností těchto zdrojů:

1. účelová (cílená) podpora,
2. podpora nespécifikovaného výzkumu,
3. institucionální podpora,
4. zdroje z průmyslové spolupráce (VHČ).

**Účelová podpora** je přidělována na základě úspěšného výběrového řízení vyhlášeného grantovými agenturami (státními, mezinárodními, resortními) nositelům konkrétních projektů; má zpravidla krátkodobější charakter.

**Nespecifikovaný výzkum** je výsadou vysokých škol. Cíle výzkumu a jeho věcné zaměření si stanoví sami vědečtí pracovníci v souladu s odborným zaměřením fakulty. Jeho podpora je součástí rozpočtu školy - dříve "příspěvek na tvůrčí činnosti" - a je přidělována normativně.

**Institucionální podpora V a V** byla dosud poskytována hlavně ústavům Akademie věd ČR a resortním výzkumným ústavům. Od 1. ledna 1999 bude přiznávána všem státem podporovaným institucím zabývajícím se vědou a výzkumem, avšak pouze na základě předložených výzkumných záměrů. Pro resort školství bude částka na výzkumné záměry navýšena, tzn. bude navíc, mimo dosavadní formy financování V a V. Byl vypracován systém a pravidla hodnocení výzkumných záměrů a výsledků, podle nichž budou záměry institucí posuzovány a podpora poskytována. Tento postup přidělování finančních prostředků sleduje následující cíle:

- sjednocení a zrovnoprávnění kritérií přidělování a využívání finanční podpory na V a V pro výzkumné organizace (např. ústavy AV) a vysoké školy,
- přiblížení systému státní podpory V a V systému v Evropské unii,
- změna právního postavení vysokých škol z příspěvkové organizace na veřejnou vysokou školu znamená, že od 1. ledna 1999 nelze pro financování výzkumu vysokých škol používat zákona vydefinovaného pro příspěvkové a rozpočtové organizace.

Rozdíl mezi stavem ve vyspělých zemích EU a současným stavem v této oblasti u nás lze charakterizovat následovně:

Ve vyspělých zemích EU tvoří institucionálně podporovaný výzkum důležitou součást výzkumné činnosti a doplňuje se s výzkumem podporovaným účelově a získaným ve veřejných soutěžích. Proporce mezi nimi jsou různé. Zpravidla institucionální část prostředků nepřesahuje 50 % toků, které jsou celkově na instituci ve V a V získávány. Institucionálně je zejména podporován dlouhodobý rozvoj vybraných vědních oborů, vytvoření nezbytného zázemí vědecké práce, provoz velkých experimentálních zařízení apod. Státními orgány a poskytovateli prostředků je sledováno, aby nedocházelo k překrývání účelově a institucionálně financovaného výzkumu. Institucionální podporu může získat jen organizace, která obhájila své dosavadní výsledky i záměry do budoucna, resp. má předpoklady pro jejich splnění.

V České republice je zatím situace odlišná. U organizací, u kterých institucionální financování výzkumu již existuje, jsou podle dosud platných předpisů z těchto prostředků hrazeny mzdy pracovníků, kteří řeší projekty financované účelově (granty), resp. režie těchto organizací. Výsledkem je neprůhledný systém, který v části institucionální podpory výzkumu nelze věcně vyhodnotit. Tento systém je nekompatibilní se systémem EU, a proto vláda ČR přijala opatření k uvedené změně. Rychlé přiblížení našeho systému k financování evropskému je žádoucí hlavně proto, že se má ČR již od příštího roku účastnit společných výzkumných úkolů EU za stejných podmínek jako země EU.

Mám-li jednoznačně definovat rozdíly mezi institucionálním a účelovým financováním, lze je shrnout do těchto bodů:

- o účelové financování se mohou ve veřejné soutěži ucházet všechny právnické a fyzické osoby; u institucionálního financování nejde o veřejnou soutěž a okruh uchazečů je omezen

na právnické osoby, které nebyly zřízeny za účelem podnikání,  
- u účelového financování jsou v zásadě dvě možnosti: předložený návrh projektu přijmout, nebo odmítnout; u institucionálního financování je záměr přijat nebo vrácen k přepracování,  
- u návrhu projektu jde o výzkumnou činnost jednotlivců, případně týmu; naproti tomu u výzkumných záměrů jde o činnost celé organizace, o její nosné směry.

Jaká je situace z hlediska přípravy podkladů pro institucionální podporu výzkumu na Univerzitě Pardubice. Základem všeho je vypracování a předložení výzkumných záměrů fakult. Na naší univerzitě bylo k 31.10.1998 vypracováno celkem pět výzkumných záměrů s dobou řešení na pět let:

1. Nové perspektivní chemické materiály a technologické procesy - předkladatel prof. Ing. Jaromír Šňupárek, DrSc. - Fakulta chemicko-technologická UPa
2. Vývoj analytických metod využitelných při rozvoji nových technologií materiálového inženýrství a lékařské diagnostiky - předkladatel prof. Ing. Jaroslav Churáček, DrSc. - Fakulta chemicko-technologická UPa
3. Interakce dopravních prostředků a dopravní cesty - předkladatel prof. Ing. Jaroslav Čáp, DrSc. - Dopravní fakulta Jana Pernera UPa
4. Kvalita dopravních a přepravních procesů a služeb - předkladatel doc. Ing. Vlastislav Mojžíš, CSc. - Dopravní fakulta Jana Pernera UPa
5. Analýza a modelování sídelních celků a regionů a jejich informačního propojení - předkladatel doc. Ing. Bohdan Linda, CSc. - Fakulta ekonomicko-správní UPa.

Všechny výzkumné záměry byly projednány a schváleny vědeckými radami příslušných fakult a dne 23. listopadu 1998 Vědeckou radou Univerzity Pardubice. Výzkumné záměry budou v nejbližší době předány MŠMT a v průběhu roku 1999 (případně dalšího) budou posouzeny hodnotící komisí na úrovni ministerstva a v případě potřeby doplněny.

Finanční krytí podaných výzkumných záměrů bude záležet na prostředcích uvolněných pro tento účel ze státního rozpočtu. Při původně udávané částce 800 mil. Kč pro rok 1999 připadalo na UPa 19,2 mil. Kč. Protože však celková částka není dosud schválena (a bude patrně nižší), nelze příspěvek na předložené záměry přesně určit.

Práce na podkladech vyžadovaných k doložení výzkumných záměrů fakult byly pro předkladatele a jejich kolektivy velmi náročné, zejména časově. Věřím však, že tato práce nebyla marná a že přinese univerzitě v budoucích letech další finanční prostředky, tolik potřebné pro vědeckou činnost.

## **Imatrikulace**

Akademický rok 1998/99 je pro všechny studenty univerzity v plném proudu. Přes již započatou výuku v novém akademickém roce probíhalo ještě během celého měsíce října přijímání posledních uchazečů po odvolání.

Ve čtvrtek 15. října proběhla v kongresovém sále rektorátu od 10 hodin první z letošních imatrikulací, při níž 128 studentů prvních ročníků denního studia Dopravní fakulty Jana Pernera skládalo svůj vysokoškolský slib a stalo se tak studenty Univerzity Pardubice. Slavnostní ceremonie proběhla za přítomnosti prorektora pro vzdělávání a vědu doc. Ing. J. Jandy, CSc. a vedení fakulty v čele s děkanem prof. Lánským.

V sobotu 17. října (v 9 a v 11 hodin) se mezi členy akademické obce univerzity zařadilo dalších 240 studentů prvních ročníků denního studia Fakulty chemicko-technologické. Slavnostní akademický slib skládali noví studenti před prorektorem pro vnitřní záležitosti doc. Ing. M. Ludwigem, CSc. a děkanem fakulty doc. Kotykem.



V pátek 23. října ve 12,30 hodin pokračovaly slavnostní akademické sliby nastupujících studentů na Univerzitu Pardubice na Ústavu jazyků a humanitních studií. Uvedení do stavu studentského za přítomnosti prorektora pro vnější vztahy a rozvoj doc. Ing. J. Čapka, CSc. a vedení FES a ÚJHS v čele s děkanem doc. Roudným a ředitelkou doc. Poláčkovou čekalo na 85 studentů prvních ročníků denního studia oboru učitelství anglického a německého jazyka.

V tentýž den se konala zároveň i sponze a promoce 21 nových bakalářů a 9 magistrů - učitelů německého a anglického jazyka, kteří ukončili svá studia v září t. r. vykonáním státní závěrečné zkoušky.



Poslední imatrikulaci pro školní rok 1998/99 zažil kongresový sál rektorátu univerzity v úterý 27. října od 9,00 hodin. Zúčastnilo se jí 119 studentů denního studia oboru ekonomicko-správního, který připravuje odborníky pro orgány státní a místní správy. Uvedený obor studuje rovněž nově 130 studentů dálkově.

Po ní následovala další slavnostní ceremonie - bakalářská sponze a inženýrská promoce, při které byly předány diplomy čtrnácti bakalářům a jednomu inženýrovi z jedenatřiceti absolventů na Fakultě ekonomicko-správní UPa.

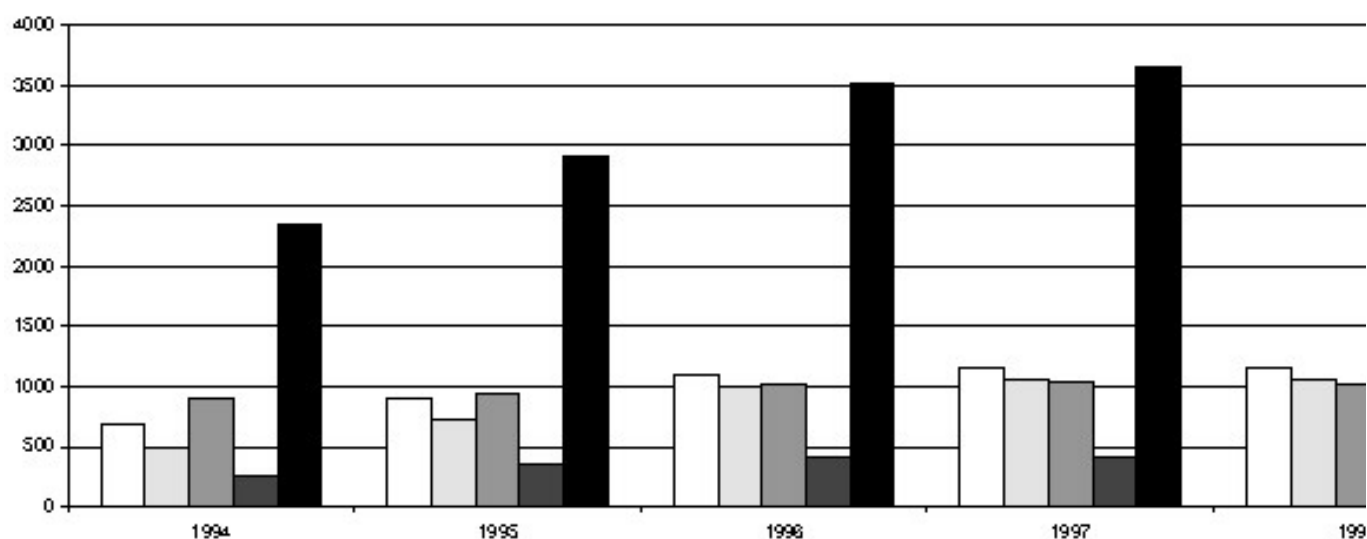
(vw)

## Vývoj počtu studentů Univerzity Pardubice

Útvar	k 31.10. 1994	k 31.10. 1995	k 31.10. 1996	k 31.10. 1997	k 31.10. 1998
DFJP	690	901	1093	1154	1154

FES	482	720	1002	1049	1051
FChT	907	935	1013	1043	1006
ÚJHS	262	350	405	413	397
<b>UPa</b>	<b>2341</b>	<b>2906</b>	<b>3513</b>	<b>3659</b>	<b>3608</b>

### Vývoj počtu studentů Univerzity Pardubice



### Počet studentů jednotlivých forem studia podle jednotlivých součástí UPa v akademickém roce 1998/99 k 31.10.1998

	DFJP	FES	FChT	ÚJHS	UPa Celkem
zapsaní studenti akad. rok 98/99	1 177	1 068	1 064	434	3 743
v členění:	zahr. studenti	zahr. studenti	zahr. studenti	zahr. studenti	zahr. studenti
denní studium <b>bakalářské</b> <b>inženýrské</b>	1 804 + 1	499 261	112 606	245 0	857 1 671
denní studium celkem	805 + 1	760	718	245	2 528 + 1
dálkové studium	278	313 + 2	111	161 + 1	863 + 3

doktorské studium	84 + 2	0	199 + 4	0	283 + 6
<b>Zapsaní studenti celkem</b>	<b>1 167 + 3</b>	<b>1 073 + 2</b>	<b>1 028 + 4</b>	<b>406 + 1</b>	<b>3 730 + 10</b>
mínus přerušení studia do 31.10.	- 14 - 1	- 24	- 23 - 1	- 10	- 71 - 2
celkem	1 153 + 2	1 049 + 2	1 005 + 3	396 + 1	3 603 + 8
<b>počet studentů k 31.10.1998</b>	<b>1.155</b>	<b>1.051</b>	<b>1.008</b>	<b>397</b>	<b>3.611</b>
<b>1. ročník akad. rok. 98/99</b>					
přihlášení	1 388	3234	1383	676	6651
přijatí	362	381	512	115	1370
<b>zapsaní (denní+dálk.)</b>	276 (221+55)	228 (117+111)	280 (239+41)	84 (84+0)	868 (661+207)
mínus úpravy	-6	-4	-1	-2	-13
<b>nově přijatí</b>	270	224	279	82	855

## Z jednání 13. a 14. řádného zasedání Akademického senátu Univerzity Pardubice

Nejvyšší samosprávný zastupitelský orgán Univerzity Pardubice - Akademický senát UPa se sešel ke svému 13. řádnému zasedání ve středu 7. října ve 14:00 hodin v kongresovém sále rektorátu univerzity.

V souvislosti s účinností nového zákona o vysokých školách, jehož větší část nabývá platnosti 1. ledna 1999, čekají univerzitu některé změny v oblasti legislativní, organizační i hospodářské. Na základě tohoto zákona se Univerzita Pardubice stane veřejnou vysokou školou. S tím souvisí i řada prací na utváření nových vnitřních předpisů organizace statutem veřejné vysoké školy počínaje, přes sedm dalších zásadních předpisů až po přepracování dalších vnitřních norem, zasahujících jak do oblasti studijní, mzdové, ale i majetkové a organizační.

V tomto smyslu se uskutečnil první krok projednávání a schvalování volebního a jednacího řádu AS UPa, na základě něhož budou probíhat volby nových senátorů z akademické obce univerzity. Na ně bude navazovat projednávání a schvalování všech ostatních vnitřních předpisů veřejné vysoké školy.

Byl navržen systém volby senátorů univerzity přes volitele, kteří musí být zvoleni více než 15 % oprávněných voličů z řad akademických pracovníků a studentů, což znamená, že volby

volitelů by se mělo zúčastnit ve třech volebních celcích v rámci útvarů univerzity nejméně 600 voličů ze čtyřtisícové akademické obce UPa. Sbor takto zvolených volitelů poté zasedne, aby mohl zvolit z navržených kandidátů senátory AS UPa. Počet senátorů byl stanoven na dvacet jedna s tím, že sedm senátorů bude zvoleno z řad studentů. Tajným hlasováním byli zvoleni členové volební komise pro první kolo voleb do nového AS UPa (prof. Holeček, doc. Pešek, doc. Vonka, doc. Kalousová, student M. Vitczak). Do volebního řádu byly rovněž přijaty v navrženém znění body, které se týkají volby kandidáta na rektora a způsobu jeho odvolání z funkce.

Dalšími projednávanými a schválenými body byla Zpráva o činnosti předsednictva AS UPa v období mezi 12. a 13. řádným zasedáním, kooptace děkana FChT doc. Ing. J. Kotyka, CSc. do Vědecké rady UPa a zrušení právní subjektivity Správy kolejí a menzy a Centra výzkumné a znalecké činnosti a jejich začlenění do struktury univerzity formou hospodářských středisek. Dále se AS UPa vyjadřoval k dopisu děkana FES doc. Roudného z června t. r., schválil tajnou volbou Jiřího Krátkého jako zástupce UPa ve Studentské komoře Rady vysokých škol a vzal na vědomí informace rektora prof. O. Pytely o závěrech jednání se zástupci MŠMT, vedení UPa a věřiteli ve věci finančního dluhu za budovu 901 a o stavu jednání ve věci akreditace magisterského studia FES, kde rozhodnutí MŠMT bylo v této záležitosti odloženo až po výsledku přešetření, které bylo naplánováno na 19. října 1998, a nového jednání Akreditační komise vlády ČR.

**14. řádné zasedání AS Univerzity Pardubice proběhlo v pondělí 2. listopadu.** Čtrnáct přítomných senátorů čekalo projednávání a schvalování nových volebních a jednacích řádů fakultních akademických senátů a dalších změn a doplňků Statutu UPa a Statutu CVZČ. Diskutována byla rovněž nová studijní zaměření na Ústavu jazyků a humanitních studií. K písemnému materiálu pak podala doplňující informace ředitelka ÚJHS doc. Poláčková a jeho schválení podpořil rektor univerzity prof. Pytela. Prorektor pro vnitřní záležitosti univerzity doc. Ludwig následně nastínil postavení ÚJHS ve struktuře univerzity jako veřejné vysoké školy od ledna 1999. Na základě konzultací a doporučení MŠMT a podle znění VŠ zákona bude ÚJHS vysokoškolským ústavem, zařazeným samostatně pod univerzitu, bez vazby na fakultu ekonomicko-správní jako dosud.

Senátoři - zástupci fakultních senátů informovali o probíhajících volbách volitelů a senátorů na svých útvarech.

Vzhledem k nutnosti projednávání dalších materiálů vyplývajících z nového VŠ zákona Akademický senát Univerzity Pardubice bude zasedat opět v prvním prosincovém týdnu.

(vw)

## **Učená společnost České republiky v roce 1998**

První Učená společnost, založená v zemích Koruny české, vznikla v Olomouci 15. prosince 1746. Na ni navázala v roce 1790 Královská česká společnost nauk. Na sklonku 19. století (v roce 1891) založil mecenáš umění a věd architekt Josef Hlávka Českou akademii věd a umění. Vznikem Československé akademie věd v roce 1952 se v ní obě tyto instituce rozplynuly. Dne 10. května 1994 byla slavnostním zasedáním v pražském Karolinu ustavena Učená společnost ČR a prvního uznání se jí dostalo přijetím u prezidenta ČR na Pražském hradě o patnáct dní později.

Učená společnost ČR se hlásí k tradicím svých předchůdkyň a navazuje na ně. Má nyní 65 členů řádných a 16 členů čestných. Řádnými členy se mohou stát pouze občané ČR, přední vědečtí odborníci jak z Akademie věd a vysokých škol, tak i z výzkumných pracovišť jiného typu. Čestné členství se týká výlučně vědců ze zahraničí.

Učená společnost se schází každé třetí úterý v měsíci s výjimkou července a srpna na pracovních zasedáních. Jejich náplní je vždy stěžejní přednáška k závažnému vědeckému tématu, která je spojena s často velmi širokou a zanícenou diskusí. Setkání jsou vždy místem interdisciplinární výměny názorů, přičemž základní teze přednášek jsou publikovány.

Zajímavou novinkou pracovních zasedání, zavedenou v posledních letech, je prezentace medailónků, většinou doplněných osobními vzpomínkami řečníka na některého významného vědce naší nedávné minulosti (např. prof. O. Wichterle ještě před svou smrtí vystoupil k odkazu prof. E. Votočka, prof. R. Zahradník hovořil o významném českém lékaři a toxikologovi J. Teisingerovi a prof. Kratochvíl o prof. Wichterlovi). V únoru t. r. měl obdobný medailónek prof. J. Churáček (Katedra analytické chemie Fakulty chemicko-technologické UPa) k památce prof. Jurečky, vědce a pedagoga světového významu, zakladatele nového oboru analytické chemie se zaměřením na analýzu organických látek, který položil rovněž základy katedry analytické chemie na tehdejší Vysoké škole chemické v Pardubicích.

Jednou ročně - v květnu - se koná valné shromáždění, které má vždy část slavnostní a pracovní. Dva dny letošního 4. valného shromáždění 18. a 19. května byly věnovány tématu: "Rizika a naděje 21. století z pohledu vědy". Součástí jednání bylo i vyhlášení a předání cen Učené společnosti za rok 1998 autorům mimořádných vědeckých prací, a to jak juniorům, tak seniorům. Oboje se neslo v duchu naděje, že třebaže bádáním nové problémy přibývají, zároveň jsou naznačována i pozitivní východiska. Poprvé se představila na tomto fóru na úctyhodné úrovni i mladá generace, jejíž přítomnost přinesla nové pohledy a znamená dobrý příslib budoucnosti vědeckého bádání.

V Učené společnosti mají své zastoupení i četní chemici. Oba zakládající členové - prof. O. Wichterle a prof. R. Zahradník - jsou světově uznávanými badateli v oboru chemie. Z řádných členů - chemiků jsou to převážně pracovníci ústavů Akademie věd ČR. Z vysokých škol měla zastoupení ještě donedávna pouze Univerzita Pardubice. Její dlouholetý pedagog a význačný analytický chemik prof. J. Churáček byl zvolen řádným členem Učené společnosti v roce 1995. Na výročním shromáždění v květnu t.r. byl zvolen řádným členem další chemik - prof. K. Štulík, v současné době děkan Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a předseda Grantové agentury ČR. I mezi zahraničními čestnými členy se najdou věhlasná jména spjatá s chemií, mezi nimi i prof. J. Michl z University of Colorado, USA.

Je téměř symbolické, že dvěma členům Učené společnosti - významným chemikům byl udělen čestný titul "doctor honoris causa" Univerzity Pardubice. Profesoru Zahradníkovi jako prvnímu v historii chemického vysokého školství v Pardubicích v roce 1994 a profesorovi Michlovi v roce 1996.

Jednou z aktivit členů Učené společnosti z řad chemiků bylo např. setkání s představiteli chemického průmyslu, kam byli přizváni současně zástupci ústavů akademie věd a vysokých škol chemického zaměření. Cílem tohoto setkání bylo seznámit výzkumnou a průmyslovou základnu s nejnovějšími poznatky vědy a podnítit vzájemnou spolupráci na projektech, které







Padly otázky na autora projektu, cenu stavby, vybavenost i na účel druhé, právě budované stavby s pracovním názvem Knihovna II. Jiní se zase zajímali velmi podrobně o nabízené služby Univerzitní knihovny, možnost jejich využívání a prohlédli si její fondy. Je pravděpodobné, že někteří z nich se v nejbližší době stanou našimi čtenáři a uživateli. Většina z návštěvníků si prohlédla kromě moderní knihovny i probíhající výstavu obrazů Bořivoje Borovského Kresby '98. Je zajímavé, že do knihovny přišlo i 57 našich interních uživatelů,

především z řad studentů, což je proti normálnímu sobotnímu provozu mírně nad průměrem." Celkově hodnotila nabídnutou akci jako úspěšnou.

O týden později probíhal den otevřených dveří na fakultách, na nichž měli přichozí možnost získat informace jak o zajímavých pracovištích fakult, tak o možnostech studia. Zájem veřejnosti možná nenaplnil očekávání vedení fakult a úsilí organizátorů do akce vložené. Přesto za organizátory doc. Ventura z Fakulty chemicko-technologické hodnotil akci slovy: "Ukázalo



se, že to byl dobrý nápad. Každý kontakt s veřejností je pro nás velmi užitečný. Byla to skutečně jedinečná příležitost pro občany města, aby se dozvěděli něco nového a zajímavého o chodu celé univerzity."

S velkým zájmem a ohlasem se setkala divadelní představení (v němčině) studentů učitelství německého jazyka Ústavu jazyků a humanitních studií - autora Dietlinde Heckt pod názvem "EINSAM WÄHRT AM LÄNGSTEN", které se uskutečnilo v pátek 9. října v hudebním sále radnice. Skupina studentů prvních až třetích ročníků se představila žákům základních škol a studentům gymnázií Pardubicka a pro velký zájem byla hra na programu hned dvakrát, v 8 a 10 hodin.

Rozhovor s uměleckou vedoucí a duší studentského divadla paní Birke Stahl naleznete čtenáři v kulturní rubrice tohoto čísla Zpravodaje UPa.

Poděkování patří všem, kteří se podíleli na organizaci a ve svém důsledku i na úspěchu zapojení Univerzity Pardubice na V. ročníku Městského festivalu Pardubice ve dnech 2. - 11. října 1998. Vstřícná spolupráce a nasazení organizátorů z jednotlivých částí univerzity vytvořily předpoklady pro příkladnou prezentaci naší vysokoškolské instituce na veřejnosti.

(vw)

# Ministr dopravy na Univerzitě Pardubice - Kulatý stůl

V pátek 25. září se na půdě Dopravní fakulty Jana Pernera Univerzity Pardubice uskutečnilo pracovní setkání - kulatý stůl na téma "Trvale udržitelná mobilita a optimalizace využití finančních prostředků na dopravní a spojovou infrastrukturu".

Akce byla organizována Společností dopravy ČSVTS ve spolupráci s ministerstvem dopravy a spojů a Dopravní fakultou Jana Pernera Univerzity Pardubice.

Cílem kulatého stolu bylo zahájit pravidelnou diskusi mezi představiteli ministerstva dopravy a spojů, zástupci dopravních fakult a fakult vysokých škol se společenským zaměřením, Svazem



průmyslu a dopravy, výzkumnými organizacemi, statutárními městy, odborovými svazy v dopravě a spojích a dalšími odborníky k stěžejním tématům nejbližších let v dopravě a spojích, umožňujícím postupnou realizaci dopravní a spojové politiky ČR, tj. jak zajistit trvale udržitelnou mobilitu občanů i podnikové sféry a lepší dostupnost spojů pro každého při omezených finančních možnostech veřejného sektoru. Organizováním tohoto i dalších kulatých stolů se má přispět k větší informovanosti o této problematice a k intenzivnější spolupráci pracovníků vysokých škol s realizační sférou.

Jednání kulatého stolu zahájil prof. Ing. Milan Lánský, DrSc., děkan Dopravní fakulty Jana Pernera Univerzity Pardubice. V programové části této akce vystoupili:

- doc. Ing. Antonín Peltrám, CSc., ministr dopravy a spojů s příspěvkem "Realizace principů dopravní politiky ČR v nejbližším období",
- JUDr. Dana Kovalčíková, ředitelka legislativního odboru ministerstva dopravy a spojů, s příspěvkem "Harmonizace právních předpisů ČR v dopravě s právem EU",
- Ing. Jaroslav Vrána, náměstek ministra dopravy a spojů, s příspěvkem "Dopravní obslužnost území a veřejné služby v dopravě",
- Ing. Květoslava Kořínková, CSc., Dopravní fakulta Jana Pernera Univerzity Pardubice, s příspěvkem "Financování rozvoje a údržby dopravní infrastruktury a využití strukturálních fondů EU",
- Ing. Marcela Gürlichová, náměstkyně ministra dopravy a spojů, s příspěvkem "Spoje a telekomunikace jako prvek informační společnosti".

Po diskusi účastníků kulatého stolu ke všem předneseným příspěvkům byly přijaty závěry, ve kterých:

- účastníci byli požádáni o předložení návrhů konkrétní účasti na řešení problémů, např.:

- směrnice pro územní plánování Ministerstva dopravy a spojů ČR,
- zpracování jednotného kalkulačního vzorce pro železniční a silniční dopravu,
- strategie naplňování "fondu dopravy" (včetně prostředků z privatizace, EU, NATO),

- zpracování studie urychlených a efektivních oprav železničních a silničních mostů,
- problematiky vyššího využívání kombinované dopravy,
- zapojení železnice do integrovaného systému městské hromadné dopravy,
- spoluúčast na harmonizaci dopravního práva ČR - EU, atd.,
- účastníci byli ministrem dopravy a spojů požádáni o splnění konkrétních úkolů, např. předložení návrhu na řešení snížení nehodovosti v silniční dopravě, zpracování informačních struktur do koncepce rozvoje dopravy a spojů apod.,
- byla navržena témata na uskutečnění seminářů, např.: harmonizace práva jednotlivých oborů dopravy, dopravní obslužnost regionů, informační společnost, apod.

Kulatý stůl přinesl konkrétní náměty zúčastněných pro spolupráci při řešení aktuálních úloh. Plánovaná navazující obdobná pracovní setkání jeho závěry budou dále rozpracovávat. Ministr dopravy očekává, že by mělo jít zejména o rychlou a vysoce kvalitní diskusi a řešení konkrétních témat v dopravě.

*doc. Ing. Milan Graja, CSc.  
Katedra dopravních prostředků DFJP UPa*

## **Setkání ministra dopravy s vedením Univerzity Pardubice**

Před započatím kulatého stolu, mezi devátou a desátou hodinou, se na krátkém jednání setkal pan ministr s vedením Univerzity Pardubice. Přítomni byli rektor univerzity prof. O. Pytela, prorektori doc. M. Ludwig a doc. J. Janda a děkan Dopravní fakulty Jana Pernera prof. M. Lánský. K projednávaným otázkám dopravní problematiky v ČR i v regionu přijali účast i poslanec Parlamentu ČR Mgr. M. Kučera a přednosta Okresního úřadu Ing. V. Rabas.



Byla rovněž nastíněna možnost spolupráce univerzity, zejména pracovišť Dopravní fakulty Jana Pernera, s ministerstvem ve formě vědeckovýzkumné práce na odborném řešení konkrétních otázek dopravní politiky v ČR.

(vw)

## **Historicky první obhajoba disertační práce na Dopravní fakultě Jana Pernera**

Dne 17. září 1998 se na Dopravní fakultě Jana Pernera Univerzity Pardubice konala historicky první obhajoba disertační práce studenta postgraduálního studia oboru Technologie a management v dopravě a telekomunikacích Ing. Pavla Drdly. Přestože doktorand studoval

interní formou a účastnil se pedagogické práce na katedře technologie a řízení dopravy, odevzdal svou práci k obhajobě před termínem stanoveným Statutem PGS. Téma práce znělo: "Model liniových dopravních systémů v příměstské dopravě". Zkušební komise poukázala na vysokou kvalitu předkládané práce a ohodnotila ji vysokým stupněm uznání.

Kromě obhajoby disertační práce proběhly ve dnech 16. a 17. září 1998 rigorózní zkoušky studentů interní i externí formy postgraduálního studia ve stejnojmenném oboru. Zpracovávanými tématy je např. modelování logistických přepravních řetězců, implementace technologie "Just in Time" do podmínek České republiky, hodnocení kvality v přepravním a dopravním procesu, marketingová činnost podniku železniční dopravy, environmentální účetnictví v dopravní firmě.

Za přípravu a hladký průběh rigorózních zkoušek a první obhajoby disertační práce patří nezměrný dík paní Mgr. Tatianě Volkové z Oddělení pro vědecko-výzkumnou činnost Dopravní fakulty Jana Pernera.

Současně dne 17. září 1998 zasedala Oborová rada studijního oboru Technologie a management v dopravě a telekomunikacích postgraduálního studia společná pro Dopravní fakultu Jana Pernera Univerzity Pardubice a Fakultu dopravní ČVUT, aby zhodnotila průběh doktorandského studia od doby jeho založení.

*Ing. Vlastimil Polach  
tajemník zkušební komise DFJP*

## **"Rigidity and Floppy Modes in Glasses and Polymers"**

Pod tímto názvem se konala 9. října 1998 přednáška profesora M. F. Thorpeho z Katedry fyziky a astronomie Státní Univerzity v Michiganu, USA. Na organizaci se podílela Společná laboratoř chemie pevných látek Akademie věd ČR a Univerzity Pardubice (SLCHPL), Katedra obecné a anorganické chemie Fakulty chemicko-technologické UPa a odborná skupina anorganické chemie České společnosti chemické.

Profesor M. F. Thorpe je přední fyzik. O jeho kvalitách svědčí i to, že doktorát (Ph.D.) získal v Oxfordu (Anglie), potom působil jako docent na Yale (USA). Nyní působí jako tzv. Distinguished Professor na University of Michigan. V tomto semestru přednáší fyziku na Technische Universiteit v Delftu v Holandsku. Jeho práce je soustředěna na studium fyziky pevných látek. Je autorem a spoluautorem více než 200 publikací a mnoha knih. Rovněž spolupracuje jako expert s některými průmyslovými firmami. Další podrobnosti, včetně některých jeho posledních prací, je možno také najít na internetu: <http://www.pa.msu.edu/people/thorpe>.

Přednáška prof. Thorpeho vyvolala velký zájem z řad pedagogů a vědeckých pracovníků i studentů a byla následována bohatou diskusí. Tato diskuse pokračovala později i při návštěvě profesora Thorpeho v SLCHPL. Velmi dobrý dojem z návštěvy a vysoká odborná úroveň obou pracovišť Univerzity Pardubice (podle vyjádření prof. Thorpeho) vyústily v podání společného NATO grantu. Tento grant, bude-li získán, bude použit v rámci NATO Advanced Study Institute na uspořádání mezinárodní letní školy o nekystalických materiálech, pro jejíž konání byl vybrán areál Juniorcentra v Seči a předběžný termín stanoven na červen roku 2000.

Profesor Thorpe byl v České republice poprvé. Kromě Pardubic, Sečské přehrady a okolí navštívil i Kutnou Horu a Prahu a velmi se mu zde líbilo.

*Ing. Eva Černošková, CSc.  
SLChPL AV ČR a UPa*

# ÚLOHA PRÁVNICKÝCH VĚD PŘI VYSOKOŠKOLSKÉM VZDĚLÁVÁNÍ DOPRAVNÍCH ODBORNÍKŮ

*"Non scholae, sed vitae discimus"  
(Ne pro školu, ale pro život se učíme)*

## **Introductio**

Vysokoškolské vzdělávání v oboru dopravy lze chápat jako stupeň vzdělávání odborného, tzn. vzdělávání potřebného pro specialisovaný obor určitých povolání. Jakékoliv odborné vzdělávání se ovšem neobejde bez rozsáhlé složky vzdělávání všeobecného, tzn. vědomostí základních - jednak obecně důležitých pro každého vzdělance a jednak nezbytných pro samotné vzdělávání odborné.<sup>1</sup> Proto se celé odborné vzdělávání ve vysokých školách rozlišuje také na vzdělání formální a materiální.

**Formální vzdělání** má přípravný charakter.<sup>2</sup> Jde o vzdělávání ve smyslu kategorií nebo funkcí tím, že se veškeré nazírání založí na principech nebo formálním výcviku duševních schopností. Podstata formálního vzdělání záleží na výchově celé skupiny duševních funkcí a vytříbení logického myšlení. Formální vzdělání sleduje metodický postup myšlení, a tak se dostává do těsné souvislosti se vzděláním všeobecným. Jako vzdělání korespondující formálnímu myšlení je z hlediska pedagogické psychologie nerozlučně spojováno s inteligencí člověka.

**Materiální vzdělání** má specifický charakter. Je spojeno s naukovou stránkou. Je to vzdělání založené na množství získaných vědomostí. Podstata materiálního vzdělání spočívá v myšlenkové náplni poznatků a znalostí. Tento druh vzdělání sleduje obsah myšlení, a tak se přiřazuje do těsné souvislosti se vzděláním odborným. Jelikož jde o vzdělání, které má za objekt obsahovou stránku myšlení, je z hlediska lidských schopností spojováno především s pamětí. Paměť je také duševní funkcí, ale oproti inteligenci nemá znak novosti a je přímo spjata s lidskými smysly (vštěpování vnímaných zážitků).

Poměr formálního vzdělání ke vzdělání materiálnímu, stejně jako všeobecného vzdělání ke vzdělání odbornému, je ve vysokoškolském studiu - tedy studiu specialisovanému - korelací. Závislost vzdělání materiálního na vzdělání formálním je zřejmá, tak jako je evidentní podmíněnost vzdělání odborného vzděláním všeobecným. Zatímco v prvé dichotomii (formální vzdělání - materiální vzdělání) nenacházíme zvláštních poměrových kombinací - jde o závislost prostou, spatřujeme v druhém dualismu (všeobecné vzdělání - odborné vzdělání) určitou vztahovou kombinatoriku.<sup>3</sup>

**Vzdělávání všeobecné i odborné** je součástí kulturní výchovy, proto je to výchova nejen rozumová, ale také výchova mravní. Samotná intelektualisace člověka nestačí k dosažení jeho úplného lidského obsahu. Souvztažnost pěstování znalostí a dovedností se zušlechťováním lidského ducha je zvláště podporována vzděláním propedeutickým, které rozvíjí duševní

schopnosti jednotlivce a podmiňuje úroveň jeho odbornosti. Všeobecné vzdělání jako vzor správného myšlení je předpokladem náležitého vzdělání odborného. Nejslavnější německý básník nové doby Johann Wolfgang Goethe v románu Wilhem Meisters Lehrjahre (1796) a v novém zpracování téhož námětu (Divadelní poslání W. Meisters) Wilhem Meisters Wanderjahre (1821) ohledně vzdělání říká: "Skromně nadaná hlava bude tu jen řemeslníkem, nadanější umělcem, ale nejlépe bude je (dílo) konati ten, jenž v tom jednom, co dobře dělá, vidí vzor všeho toho, co se dělá dobře."<sup>4</sup>

Jakkoli je vzdělání formální funkcionalismem, metodologií duševního života, je jeho cílem schopnost samostatného, původního a tvůrčího osvojování si dalších specifických poznatků. Kdo chce něco umět, musí již něco před tím vědět. A každá znalost zvláštní stojí na širším základu všeobecném, přičemž přesnost a úroveň pohledu odborného často souvisí s šířkou a hloubkou sféry znalostí vědění všeobecného, zejména té části jejího spektra, která je korelátém k znalostem speciálním. A vice versa. Učební látka vzdělávání materiálního vedle svých specifických naukových účelů - totiž pamětného ovládnutí pozitivních vědomostí, nezbytných pro praktický život - je zároveň také prostředníkem tříbení duševních schopností. Zpětné působení materiálního (věcného) vzdělání na stabilisaci vzdělání formálního je rovněž důležité, neboť přináší potřebnou reorientaci znalostního fundamentu. Retrogradní funkce odborného vzdělání na vzdělání všeobecné je ovšem poněkud omezena, především pak původním rozsahem vzdělání propedeutického. Nicméně je třeba konstatovat, že **jednostranný vzdělanostní formalismus** (tzv. didaktický formalismus), tzn. bez spojení s vzdělanostním materialismem, vede k disfunkčnosti.<sup>5</sup> **Jednostranný vzdělanostní materialismus** (tzv. didaktický materialismus), tzn. bez návaznosti na vzdělanostní formalismus, zase míří k přízemnosti.

Dominanta vzdělávacího postupu a abstraktní vědomosti sledující pouze tvůrčí hodnoty v rozvíjení ducha u vzdělávání formálního na straně jedné a důraz na množství získaných poznatků a konkrétní znalosti bez jejich zpracování v jednotu a systém u vzdělávání materiálního na druhé straně - to jsou krajnosti. Extrém izolovaného vzdělání formálního je idealistický vědní universalismus. Extrém izolovaného vzdělání materiálního je primitivní didaktický encyklopedismus.

Abstraktní a konkrétní stránka kulturní výchovy jsou neoddělitelné součásti celého vzdělání. T. G. Masaryk ve svém pojednání k učitelům řekl: "... my všichni ... v životě zapomínáme to, čemu jsme se učili ..., ale zůstane něco z toho - a to je důležité: ta metoda, ten směr, to směřování, aby uzpůsobilo řešit praktické úlohy života."<sup>6</sup>

## **I. Význam humanitních disciplín ve vysokoškolském vzdělávání technickém**

**Technické vzdělávání** (řecky techné - praktická znalost, dovednost) spočívá z velké části na oboru mechaniky a fyziky. Odborné technické směry souvisejí i s dalšími obory jako je chemie, biologie apod.

Technickou úlohou je nalézt k danému účelu prostředky, kdežto úlohou hospodářskou je k daným prostředkům nalézt účel. Technika je důležitá kvalitou, hospodářství kvantitou. Účelné využití a ovládnutí přírodních sil ve prospěch lidské spotřeby vede ke zvýšení hmotné civilizace. Jde tedy o úlohy technicko - hospodářské. Vliv techniky na hospodářský a sociální vývoj je rozhodující. Technika působí na organizaci lidské společnosti, na její životní a kulturní úroveň. Vztah techniky a kultury je zřejmý, zřejmá je i jejich vzájemná provázanost a

podmíněnost. Podobná souvislost je v moderní společnosti i mezi vzděláním technickým a humanitním.

Didaktika každé vysoké školy se rozpadá na hledisko teorie a praxe.

**Teoretické hledisko** (řecky *theoria* - pozorování) sleduje vědecké operace a jejich výsledky, které tvoří širší oblast určité nauky. V užším smyslu má každý obor svoji teorii jako vědecký předpoklad pro důsledky z ní plynoucí. V moderní didaktice je obecně uznávaná zásada budování praxe na teorii, čímž se rozumí vědecký základ činnosti. Teorie má řecko - orientální prázáklad a bezprostředně souvisí s řeckou filosofií, v níž byly původně zahrnuty jak tzv. vědy duchové, tak i vědy exaktní (matematika, mechanika, astronomie) a vědy přírodní. Nejen ctitelé hellenské kultury uznávají, že řecký duch myslitelský a umělecký je matkou vzdělanosti světové, ale také vědí, že hlubší a dokonalé ovládnutí určitého oboru není možné bez systematického poznání základů, z nichž takový předmět přímo nebo nepřímo vychází.<sup>7</sup>

**Praktické hledisko** (řecky *praxis* - zručnost, zběhlost, zkušenost) sleduje lidskou činnost jako výkon nějaké práce včetně učení, která je spojena se zkušeností, obeznaností a ustálenými zvyky. Proto se staví do protikladu s teorií, bez níž si dnes nedovedeme představit dokonalejší práci, tedy práci účelnou a úspěšnou. Je ovšem pravdou, že v dávných dobách vývoje lidské společnosti, kdy neexistovala ještě racionalisace práce, byla veškerá teorie teprve postupně odvozována od zkusmé praxe. Původní priorita hmoty před duchem je dostatečně známa také např. z koncepce římského práva.

**Jednostranný praktikismus** můžeme nalézt též z filosofického směru nazývaného se **pragmatismus** (řecky *prágma* - činnost). Ráz pragmatismu je v zásadě protiracionalistický a protiintelektualistický a své místo našel vedle normalismu, utilitarismu a pozitivismu. Pod praporem boje proti dogmatismu a pojmovosti došly některé varianty pragmatismu až k absolutnímu pesimismu a meliorismu (nemožnost spásy světa). Podstatou pragmatismu je však tvrzení, že jedinou funkcí myšlení je být vodítkem k praktickému jednání a jediné kritérium pravdy spatřuje v momentálním ověření nějakého poznatku praktickou aplikací.

V moderní pedagogické praxi je vztah humanitních disciplin k předmětům technickým chápán všeobecně jako vztah formy a materie. Nelze nabýti formy bez utváření věcí, bez materie, avšak zvládnutí praktických poznatků a pohotovost věcného vědění je naopak jen projevem nabytých forem jako kultivovaných, duševních vloh. V obecné integraci a souvislosti základů všech oborů a v kořenech speciálního základu určitého jednotlivého oboru tkví podstata každé kvalitní odborné specializace. Právě humanitní disciplíny dávají předpoklad k rozvinutí lidského individua v plném smyslu a možnost naučit se duševně obejmout daný technický obor. Konec konců i v technickém vzdělávání platí klasická latinská parola:

Theoria sine praxi  
Sicut currus sine axi  
Praxis sine theoria  
Sicut coecus media in via<sup>8</sup>

Lze proto vyslovit závěr, že dnešní vysoká škola technického zaměření má dvojí úkol: jednak podat jistou vhodnou míru všeobecného vzdělání humanitního a jednak odpovídající míru vědomostí odborných. Humanitní disciplíny zde mají charakter propedeutiky, tzn.



průpravných disciplin (řecky propaideutike techné - průprava). Jde o předměty potřebné k nezbytnému rozhledu a bezpečnému zvládnutí vlastních odborných technických oborů.

Propedeutické předměty lze dále dělit na všeobecně průpravné, tj. takové, které jsou nejširším kulturním základem každého vysokoškolského vzdělávání, a na zvláště průpravné, tzn. ty, jež jsou složeny z předmětů sloužících každý zvlášť jako všeobecný úvod k již konkrétním jednotlivým odborným technickým disciplinám.

**Všeobecná propedeutika** pak obsahuje předměty tvořící tzv. indiferentní úvod, tj. úvod do vysokoškolského vzdělávání vůbec (např. sociologie, politologie, psychologie a právo), tzn. předměty, které jsou součástí tzv. všeobecného základu vysokoškolského vzdělání. Tyto obory učí samostatnému myšlení a poskytují základní kulturní orientaci.

**Zvláštní propedeutika** je naproti tomu složena z předmětů představujících tzv. determinovaný úvod, tj. úvod do jednotlivých částí vysokoškolského vzdělávání (např. sociologie techniky, technická politika, průmyslové právo apod.), tzn. z předmětů, které jsou již komponentem tzv. zvláštního základu vysokoškolského vzdělání. Tyto discipliny bezprostředně navazují na předměty všeobecné propedeutiky a učí studenta schopnosti samostatně vnikat do vybraných oborů technického studia. V harmonii předmětů všeobecné a zvláštní propedeutiky a na ně navazujících odborných technických disciplin se teprve vytváří schopnost samostatně a úspěšně řešit odborné otázky, jež absolventovi vysokého učení technického přináší životní povolání.

Někdy se klade z řad tzv. přesvědčených praktiků otázka oprávněnosti propedeutických předmětů z hlediska potřeb odborné praxe. Klade se totiž otázka, zda by nebylo lépe posluchače technického studia ušetřit náročnějších předmětů všeobecných úvodních, tj. základních humanitních disciplin, nebo i předmětů specificky úvodních, tj. těch, které jsou společenskovědní vstupní branou jednotlivých odborných předmětů. Tyto otázky vyústí v názor, zda-li by nebylo vhodnější zaměřit technické vzdělávání pouze pragmaticky, tzn. omezit je na soustavu hotových poznatků především paměťového charakteru.

Praktický výkon kvalifikovaného technického povolání nutně člověka zaplétá do mnohonásobných vztahů společenských i mravních. V tomto styku musí praktici nejednou hledat možnost návratu do teorie a k filosofii života. A návrat k metodě, tedy k tomu, co uzpůsobuje řešení praktických odborných problémů, je schůdný jen pro toho, kdo studoval předměty propedeutické, předměty abstraktní a teoretické. Vtipná definice švédské pedagožky a spisovatelky Ellen Keyové zní: "Vzdělání formální je to, co zbude, i kdybychom všechno naučené zapomněli". Úzkoprsé, poznatkové odbornictví tak vychovává "odborníky", kteří - jak zní bonmot - nerozumějí už ničemu jinému.

## **II. Význam právních disciplin ve vysokoškolském vzdělávání dopravním**

Pro řadu pedagogicky nenápaditých lidí je abstrúzní vztah práva a techniky vůbec. Tato nesnadná pochopitelnost zmíněného poměru vyplývá zejména ze skutečnosti, že podstatné prvky, jež umožňují jeho pochopení, zůstávají skryty. Přitom je dávno známá afinita mezi oborem práva a oborem techniky, jelikož právě formálně logická disciplína jako je právo je predisposicí k vytváření duchovní souvztažnosti mezi technickými subodvětvími. Ostatně idea práva byla často spojována s určitou estetickou kvalitou společenského jevu. Bez ní i technika ztrácí ve svém souboru graciósní pohyb.

Návrhy na provázání práva - jako disciplín vstupních a doprovodných - s technickými obory vyučovanými na vysokých školách byly podávány již v období tzv. první republiky. Po druhé světové válce se toto pojetí začalo uplatňovat ve studijním rozvrhu Českého vysokého učení technického v Praze.<sup>10</sup> Na všech jeho sedmi fakultách se setkáváme s členěním studia na část přípravnou s předměty teoretickými a všeobecnými a na část odbornou s předměty praktickými. S dílčími diferencemi se u všech fakult ČVUT v Praze<sup>11</sup> zdůrazňuje souvislost oboru s národním hospodářstvím a jeho význam pro veřejný sektor. Dále se uvádí, že daný technický obor má důležitou úlohu sociální, tvoří nové hodnoty civilizační i kulturní. Konečně se též konstatuje, že student vysokého učení technického si musí během studia osvojit a zdokonalit co nejširší rozhled o otázkách hospodářských a sociálních.

U oborů vysoké školy speciálních nauk se zvyrazňují některá shora uvedená specifika. Tak v oboru zeměměřického inženýrství se počítá s uplatněním absolventů především ve státní správě. V oboru statisticko - pojistného inženýrství se klade více důraz na vědy právní a sociologické. A v oboru technické ekonomiky pro inženýry je zaměření významně orientováno také na vědy národohospodářské a správní, včetně sociální politiky, dopravnictví a správního práva.

Vysoká škola obchodní (později fakulta věd hospodářských) má ve všech třech směrech (obchod se zbožím a cestovní ruch, peněžnictví, pojišťovnictví a hospodářské poradenství, průmysl a řemeslo) společný základ, tj. předměty průpravné a všeobecné, kam patří disciplíny sociologické, politické, finanční a právní. U této školy se připomíná obtížnost studia, kde se vedle schopnosti hospodářského, teoretického i praktického hodnocení vnějšího světa požaduje rovněž smysl pro formalistické myšlení (logika a právo).

Společné všem fakultám ČVUT v Praze v uvedeném období bylo zavedení řady právních disciplín. Ve všech studijních směrech se zásadně přednášely "Základy práva veřejného", alespoň v jednom ročníku, popřípadě ve dvou ročnících zároveň. Tento předmět byl jako povinný součástí II. státní zkoušky. Předmět "Základy práva soukromého" patřil k předmětům doporučeným a přednášel se jeden rok.

Studijní rozvrh Vysoké školy inženýrského stavitelství obsahoval předměty "Základy práva veřejného", "Základy práva soukromého", "Právo vodní" a "Právo stavební a železniční". Tyto předměty mohli studující absolvovat podle zápisu přednášek v kterékoli části studia, avšak zkoušky z nich musely být složeny před absolutoriem školy.

Studijní programy ostatních fakult zahrnovaly vedle předmětu "Základy práva veřejného" též předměty "Patentové právo" (VŠSEI a VŠCHTI), "Pracovní právo" (VŠSEI a VŠSN), "Zemědělské právo" (VŠZLI), "Daňové právo" (VŠCHTI), "Stavební právo" (VŠAPS a VŠSN), "Právo vodní" (VŠSN), "Právo železniční" (VŠSN) a "Právo letecké" (VŠSEI).

Podle zaměření jednotlivých fakult se ještě vyskytovaly speciální právní předměty, např. "Potravinové zákony" (VŠCHTI) nebo "Právo horní", "Právo sociálního pojištění" a "Sociologie práva" (VŠSN). Právě u posledně zmíněné fakulty - Vysoké školy speciálních nauk - je repertoár humanitních disciplín zvláště široký, když k široké škále právních předmětů včetně předmětu "Soudní řízení" a "Základní nauky právní" přistupuje ještě "Úvod do filosofie", "Zásady vědeckého myšlení", "Všeobecná sociologie", "Sociologie státu a politických stran".

Ze shora uvedeného příkladu je patrné, že už zde byla doba, kdy význam humanitních disciplín, zejména právních, byl nejen pochopen, ale i prakticky naplněn.

## Conclusio

Quanti est sapere? (Kolik je zapotřebí, aby byl člověk moudrý?) je také otázkou vzdělání.<sup>12</sup> Moudrost záleží v pochopení věcí, a tomu musí předcházet porozumění širším souvislostem. Právě poznání příčin a následků zkoumaných jevů v celém komplexu sledovaného dění je smyslem úplného vzdělání. Učitel národů J. A. Komenský ohledně vzdělání praví: "Ptáš-li se, co jest být vzdělaným, odpovídám: znát rozdíly věcí a umět označit věc vlastním jejím jménem".<sup>13</sup>

Úloha právních věd při vysokoškolském vzdělání dopravních odborníků je spojena s úlohou právního myšlení v moderním právním státě. V každém oboru lidské odborné činnosti je zapotřebí řádu a spravedlnosti, které dává a usnadňuje právo. Právo jako řád lidské společnosti ukládá spravedlnost zákonnou (aequitas legalis), umí-li se psané právo číst. Právo jako ideál lidské společnosti umožňuje spravedlnost vyrovnávací (aequitas commutativa) a spravedlnost dělicí (aequitas distributiva), umí-li se právně myslet.<sup>14</sup> A něco o tom potřebuje vědět také opravdový vysokoškolsky erudovaný odborník v oboru dopravy. S jakou malou moudrostí je řízeno universitní vzdělávání technické tam, kde se obejde bez právních předmětů.<sup>15</sup> Vždyť právo je umění spravedlnosti a dobra (ius est ars aequi et boni).

*JUDr. Jan Pinz  
Katedra veřejné správy FES UPa  
garant licenčního studia Právo v dopravě DFJP Upa*

- 
- 1 Srv. k tomu Cleugh M. F.: Educating older people. Tavistock Publications, London 1962.
  - 2 Srv. Pedagogická encyklopedie. Red. Chlup O. - Kubálek J. - Uher J. Díl III: Vzdělání. Praha, Novina 1940, s. 296 -297.
  - 3 Srv. k tomu Cornforth M.: Theory of knowledge. Lawrence and Wishart Ltd. London 1956.
  - 4 Srv. k tomu Wundt W.: Goethes W. Meister. Leipzig 1913. J. W. Goethe v díle "Wiléma Meistersa léta učednická" rozvádí poznatek, že všestranné vzdělání nejlépe rozvíjí duševní individualitu člověka.
  - 5 Srv. k tomu "l'art pour l'art", tzv. čisté umění.
  - 6 Srv. k tomu Masaryk T. G.: Některé problémy pedagogické a didaktické. Český učitel. III. 1933
  - 7 Srv. k tomu Cornford F. M.: Before and after Socrates. Cambridge University Press, Cambridge 1932.

8 Teorie bez praxe je cosi podobného kolu zbavenému osy. Praxe zase teorie prostá, slepému jak neznámá je cesta. Viz též Bailey C.: The legacy of Rome. Oxford University Press, Oxford 1923.

9 Např. Macek J.: Školské kapitoly. Laichter, Praha 1940, s. 49 a n.

10 Viz Program na školní rok 1947/48. České vysoké učení technické v Praze, Praha 1947.

11 Vysoká škola inženýrského stavitelství, Vysoká škola architektury a pozemního stavitelství, Vysoká škola strojního a elektrotechnického inženýrství, Vysoká škola chemicko-technologického inženýrství, Vysoká škola zemědělského a lesního inženýrství, Vysoká škola speciálních nauk a Vysoká škola obchodní. Jde o členění ČVUT v Praze v prvních letech po roce 1945.

12 Srv. k tomu Shepherd T. B.: Living education. Epworth Press, London 1961.

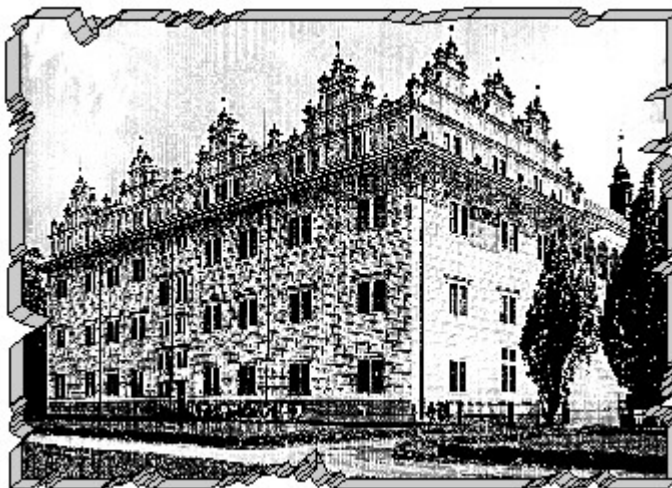
13 Komenský J. A.: Věječka moudrosti. SPN, Praha 1969, s. 40.

14 Srv. k tomu Kantorowitz H.: Definition of law. Cambridge University Press, Cambridge 1958.

15 Srv. k tomu "A Barrister" Every man's own lawyer. Technical Press, London 1962.

## **XXIII. Konferenceorganických chemiků Litomyšl '98**

Ve dnech 7. až 10. září tohoto roku se v Litomyšli konala mezinárodní XXIII. Konference organických chemiků. Protože pravidelná setkání organiků z Čech, Moravy i Slovenska jsou v posledních letech pořádána střídavě pardubickými a bratislavskými chemiky, letošní los padl na Katedru organické chemie Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice. Přípravný výbor ve složení doc. M. Ludwig, Ing. J. Kulhánek, prof. V. Macháček a doc. J. Kaválek



navázal jednak na dlouholetou tradici těchto konferencí a rovněž tak na úspěšnou XXI. Konferenci organických chemiků konanou v Opočně v roce 1996, kterou také pořádal. Letošní dějství situoval do reprezentativního východočeského města Litomyšle, kam se sjelo na 87 organických chemiků ze 17 různých pracovišť převážně z České a Slovenské republiky.

Konferenci zahájil doc. Ludwig s přáním vysoké vědecké úrovně, dobrého průběhu a přátelské atmosféry. Několik úvodních slov



přidal i rektor Univerzity Pardubice prof. O. Pytela, přítomný zde, podle svých slov, spíše coby organický chemik.

Čtyřdenní vědecký program, rozdělený do několika logických a tematicky odlišných bloků, probíhal v přednáškovém sále litomyšlského zámku a účastníci konference v něm prezentovali 7 plenárních přednášek, 25 krátkých sdělení a 40 posterů. Rovněž účast učitelů a doktorandů mateřské katedry byla vysoká, 16 pracovníků předneslo výsledky své práce na jedné plenární přednášce, 9 krátkých sdělení a představilo 7 posterů.

Velkým lákadlem letošní konference byla mimo jiné účast prof. Josefa Michla z University of Colorado, doktora honoris causa naší univerzity. Svou přednáškou, zaměřenou na karborany, jeden z nových trendů v organické chemii, zaujal všechny přítomné v sále a podnítil zajímavou a inspirativní diskusi. Ostatní přednášející však nikterak nezaostávali a jejich příspěvky měly vysokou odbornou úroveň. Několik mladých chemiků zde dostalo svou první příležitost k prezentaci výsledků svého bádání.

Aby atmosféra nebyla jen stroze pracovní, k uvolnění myslí a k potěšení duší účastníků byla připravena také prohlídka zámku v Litomyšli a koncert v zámeckém divadélku, na kterém se představili žáci Konzervatoře Pardubice. Banket ve Smetanově domě pak podtrhl přátelskou atmosféru konference, poskytl prostor pro vědecké i osobní rozhovory a přispěl k navázání nových kontaktů zejména mezi mladými organiky.

K úspěšnému průběhu konference a k rozšíření obzorů a vědomostí na poli organické chemie přispěly jistě i sponzorské dary deseti českých firem, mezi něž patřily zejména společnosti Sigma-Aldrich, Procter&Gamble, Maneko a Pivovar Náchod. Na závěr jsme všichni s radostí přijali pozvání slovenských kolegů a těšíme se na další již 24. konferenci, plánovanou na příští rok do Častej-Papierničky.

*Ing. Patrik Pařík  
Katedra organické chemie FChT UPa*

## **5. Celostátní konference o analýze vody**

Konference o analýze vody, která se konala ve dnech 23. a 24. října na půdě Univerzity Pardubice, navazuje na zaběhnutou tradici, kdy se v Pardubicích na toto téma konala již čtyři setkání ("Metody analýzy stopových koncentrací organických sloučenin ve vodách"), a to v letech 1980, 1984, 1988 a 1992, která organizovala katedra analytické chemie spolu s Ústavem analytické chemie AV v Brně.



Toto naše setkání vychází ze zkušeností, které se nám podařilo shromáždit v uplynulých letech. Organizátoři se snažili zahrnout do programu nejnovější poznatky související s diskutovanou problematikou. Záměrem konference bylo seznámit účastníky s novými progresivními postupy při analýzách vody a současně i s připravovanou legislativou v dané oblasti. V neposlední řadě byli účastníci seznámeni s některými trendy současné analytické chemie, které budou dominovat i v příštím tisíciletí.



S nejnovějšími znalostmi o možných zdrojích kontaminace, zejména pitných vod, se stále více potvrzuje, že analýza velmi nízkých koncentrací značně rozmanitých organických látek je mimořádně náročná pracovní disciplína, vyžadující i mimořádně dokonalé instrumentální vybavení a s ním i zcela nové metodické přístupy. Nové poznatky a zkušenosti ukazují, že stopová a ultrastopová analýza kontaminantů musí být s vysokou naléhavostí stále rozvíjena, neboť počet škodlivých látek pronikajících do povrchových a podzemních vod neustále vzrůstá.

Cílem konference bylo připravit Českou republiku v oblasti vodohospodářství na její vstup do Evropského společenství na počátku příštího tisíciletí. Proto byly zařazeny do programu kromě jiného i plenární přednášky s tematikou legislativy platné ve vyspělých státech světa s přihlédnutím k předpisům Světové zdravotnické organizace prosazovaným v současné době.

Bylo předneseno celkem 7 plenárních přednášek zaměřených do budoucna. K nim bylo přiřazeno 13 odborných referátů a 8 posterů, které pokryly prakticky celou problematiku

analýzy vod všech typů, včetně norem současných i budoucích, které ještě před naším vstupem do Evropského společenství budou muset být akceptovány. Plenární přednášky následovaly po sobě v tomto sledu:

*J. Churáček:* Vývojové směry analytické chemie v příštím tisíciletí.

*J. Vejrosta, P. Karásek:* Možnosti SFE (superkritická fluidní extrakce) organických látek z vodných maticí.

*J. Veselý, K. Štulík, V. Pacáková:* Distribuce některých stopových prvků mezi přírodní vody a sedimenty.

*L. Novotný:* Pokroky v elektroanalytické instrumentaci, využívané při stanovení kontaminantů ve vodách.

*V. Janda:* Mikroextrakce tuhou fází z vodných roztoků.

*V. Jiřík:* Výluhové testy zdravotní nezávadnosti materiálů, přicházejících do styku s pitnou vodou a potravinami.

*B. Pokorný:* Dosud platná a připravovaná legislativa v oblasti pitných a povrchových vod.

Byl vydán sborník konference, zahrnující všech 20 přednesených příspěvků.

Konference se zúčastnilo 126 pracovníků z hygienické služby, vodohospodářských organizací, výzkumných ústavů a vysokých škol. Kromě nich bylo umožněno 14 firmám prezentovat svá zařízení, která umožňují stanovení jak anorganických, tak i organických látek v nejrůznějších typech vod a sedimentů.

Po diskusi, která se rozvinula zejména večer na společném setkání všech účastníků, byla hodnocena tato konference jako velmi úspěšná a užitečná.

Sami účastníci si vyžádali, aby 6. konference se uskutečnila na počátku nového tisíciletí v roce 2002, v době, kdy očekáváme vstup České republiky do Evropského společenství.

*prof. Ing. Jaroslav Churáček, DrSc.*  
*garant konference*  
*Katedra analytické chemie FChT UPa*

## **KOLOKVIUM LOGI'98 - "Logistika v dopravě 21. století"**

Hlavním tématem kolokvia LOGI 98 s mezinárodní účastí, které se uskutečnilo ve dnech 12. a 13. října 1998 v hotelu Junior na Seči, byla problematika osobní a nákladní dopravy v 21. století. Jedním z cílů kolokvia rovněž bylo těsnější provázání teorie a praxe v dopravní logistice. Mezi více než 60 účastníky byli hosté ze SRN, Francie, Švýcarska a Slovenska.

Kolokvium LOGI 98 odborně a organizačně připravila Katedra technologie a řízení dopravy Dopravní fakulty Jana Pernera Univerzity Pardubice v těsné spolupráci s Nadací Jana Pernera, s Asociací dopravních inženýrů a s nově založenou Asociací pro rozvoj intermodálních přeprav při příležitosti pátého výročí založení Dopravní fakulty Jana Pernera v Pardubicích.

Na konci 20. století se nadále prohlubuje integrace nejen v oblasti politické, ale také ve vědě, technice, ekonomice i v dopravě. Tyto megatrendy budou pokračovat i na počátku třetího tisíciletí. Uvedené aspekty zvyšují význam oběhových procesů a snahu o jejich zefektivnění.

Tyto procesy je nutno zkoumat a řešit v celé šíři a ve vzájemných souvislostech. Významné místo v nich zaujímají přepravní a dopravní procesy, jejich technické, technologické i ekonomické zajištění a vazby. Tato problematika je mimo jiné předmětem dopravní logistiky.

Hlavní přednesené referáty měly vysokou informační a odbornou úroveň, jejich nosné myšlenky se orientovaly na ústřední téma kolokvia.

Prof. Dr. Dr. Bernd H. Kortschak poukázal na nové přístupy v sestavě vlaků s využitím intermodálních přepravních jednotek. Nové technologie opouštějí klasické řazení vlaků v seřadovacích stanicích pomocí svážného pahrbku a pomocí vertikální překládky zajišťují obsluhu daného spoje. Systém rovněž předpokládá využití kombinované přepravy, především napojení na vodní dopravu.

Prof. Ing. Jürgen Deiters hodnotil dosavadní zkušenosti v reformě železniční dopravy v oblasti regionální veřejné osobní dopravy. 90% regionálních tratí zůstalo ve vlastnictví DB AG, ale provoz na nich zajišťují soukromé společnosti. Na některých tratích byl zvýšen počet spojů až o 35%, které jsou vedeny v taktových jízdních řádech, čímž došlo k nárůstu cestujících až o 65%.



Ing. Hans Amacker, který je zaměstnancem regionální železnice Bern - Soluthern, seznámil účastníky s řešením dopravní obslužnosti na vedlejších tratích se zaměřením na návaznost na autobusové spoje, s řešením přestupních bodů, s informačními systémy pro cestující, tvorbou jízdních řádů apod. Ve svém příspěvku informoval o nových typech lehkých motorových a elektrických jednotek pro tyto tratě, u kterých jsou dosahovány velmi příznivé provozní náklady.

Christov de Korver z Francie dokumentoval ve svém referátu význam a postavení distribučních center pro veřejnou dopravu v návaznosti na City logistiku a zaměřil se na problematiku související s budováním dopravních uzlů v České republice.

Doc. Ing. Petr Cenek, CSc. ze Žilinské univerzity hovořil o optimalizaci logistického řetězce v železniční nákladní dopravě. Optimální výběr a uspořádání logistických činností dovolí poskytnout zákazníkovi kvalitní služby. Velmi zajímavé bylo vystoupení doc. Ing. Miloslava Seidla, Ph.D. ze stejné univerzity, fakulty speciálního inženýrství, který se zaměřil na vojenskou logistiku, kde srovnával logistické znaky silniční dopravy a jejich posouzení z pohledu vojenské automobilové dopravy.

Výkonný ředitel Svazu skladování a spedice pan Ing. Jiří Kladiva se zaměřil na vztah spedice a logistiky. Český speditér se musí aktivně přihlásit ke své roli poskytovatele logistických služeb a aktivně v této oblasti konat, nejen aby udržel krok se spedicí v ostatním světě, ale aby



byl schopen poskytovat zákazníkovi služby požadované na přelomu tisíciletí, jakož i systematicky pečoval o svůj marketingový image.

Softwarové produkty pro spedici a dopravu prezentovaly významné firmy jako CID International, a.s. Ostrava, OLTIS s.r.o. Olomouc a TRANiS s.r.o. Praha. Veškeré produkty jsou optimalizační řešení pro skutečné události v praxi, aby podniky dosahovaly příznivé ekonomické výsledky a upevnily si konkurenceschopnost na trhu dopravní práce.

Doc. Ing. Vlastislav Mojžíš, CSc. z Dopravní fakulty Jana Pernera informoval všechny účastníky o nově založené "**Asociaci pro rozvoj intermodálních přeprav (ARIP)**". Zakládajícími členy jsou Univerzita Pardubice, ESA s.r.o. Kladno a České přístavy a.s. Praha. Jedná se o nevládní, nepolitické, neziskové a nezávislé zájmové sdružení právnických osob, zajišťující svojí činností realizaci cílů a zájmů svých členů. Členem Asociace se může stát každá právnická osoba, která se ztotožňuje s jejím posláním a cíli a má sídlo nebo oficiální zastoupení v České republice. Členem se mohou stát též odborné a vysoké školy.

Předmětem činnosti asociace je především:

- zastupovat a hájit společné zájmy členů;
- zpracovávat koncepční materiály, směřující k podpoře intermodálních přeprav v České republice a jejich plné začlenění do evropského intermodálního systému;
- být partnerem státním i nestátním orgánům a organizacím při tvorbě legislativy v oblasti intermodálních přeprav;
- spolupracovat se zahraničními partnery, vyvíjejícími v zahraničí odbornou činnost;
- připravit se na členství v mezinárodních organizacích, pokud členství bude ve shodě s cíli asociace a bude prostředkem k plnění její cílů;
- rozvíjet konzultační, poradenské, expertní, řešitelské a osvětové aktivity v oblasti intermodálních přeprav.

Své cíle chce asociace zajišťovat pravidelnými odbornými schůzemi členů a zasedáními výkonného výboru asociace; zřízením stálého sekretariátu, řízeného sekretářem asociace; organizováním odborných akcí pro členy asociace, přednáškami a semináři; členstvím a aktivní činností v mezinárodních organizacích; konzultacemi, poradenstvím, řešitelskou a expertní činností, osvětovými aktivitami a informačním servisem v masmédiích včetně Internetu. Další informace o asociaci můžete získat na adrese České přístavy, a.s., sekretariát ARIP, Jankovcova 6, 170 00 Praha 7 Holešovice, tel.: 02/66 79 71 14, fax: 02/66 79 71 01.

Usnesení z jednání kolokvia potvrdilo, že zvolené nosné téma "Logistika v dopravě 21. století" bylo aktuální a vytvořilo dostatečný prostor jak pro přípravu kvalitních referátů, tak i pro obsažnou a účelnou diskusi. Významným přínosem pro jednání byla účast a vystoupení zahraničních hostů s obsahově i odborně kvalitními příspěvky. Organizátoři i účastníci jednání ocenili omezenou přítomnost na plenárním jednání generálního ředitele ČD Ing. Dalibora Zeleného a generální inspektorky ČD Ing. Květoslavy Kořínkové, CSc. Kolokvium LOGI 98 naplnilo stanovené cíle a potvrdilo, že tato forma setkání odborníků z oblasti dopravní logistiky je vhodným prostředím pro předkládání nových odborných poznatků s širokou výměnou zkušeností.

*Ing. Václav Cempírek  
Katedra technologie a řízení dopravy DFJP UPa*

## Mezinárodní konference Veřejná správa '98

Na dny 12. - 14. října 1998 se již potřetí do malebného prostředí Lázní Bohdaneč sjeli zájemci o to, jak v podmínkách České republiky dále rozvíjet veřejnou správu. Na sedmdesát účastníků pocházelo nejen z řad pracovníků pořádající Fakulty ekonomicko-správní Univerzity Pardubice, ale též z dalších příbuzných českých vysokých škol. Navíc své zástupce vyslaly i některé zahraniční vysokoškolské instituce, jako Ekonomická univerzita Bratislava, University of Huddersfield, University of Granada a New University of Lisbon.



Panelové diskuse probíhaly celkem ve třech sekcích:

- Management a ekonomika veřejné správy,
- 
- Regionální rozvoj a aktuální otázky veřejného práva,

Informatika a matematické modely ve veřejné správě.

Příznačné pro ně bylo, že se rozvíjely na základě konfrontace názorů pramenících jak z teoretického poznání, tak z praktické činnosti. Na konferenci totiž přijeli i zástupci orgánů státní správy, zejména z okresů Žďár nad Sázavou, Třebíče a Českého Krumlova, stejně jako samosprávy, například z Ústí nad Labem. Mnozí z diskutujících se navíc vraceli k vystoupení náměstkyně ministra vnitra České republiky prof. Ing. Yvonne Streckové, CSc., poněvadž ve svém téměř dvouhodinovém úvodním zamyšlení nastínila hlavní úkoly, které jsou spjaty s uvažovanou reformou veřejné správy.

Pozornost účastníků konference směřovala výrazně k ekonomickým aktivitám obcí i celé oblasti veřejné správy. Právě jim se ve svém podnětném vystoupení věnoval doc. Ing. Jiří Kraft, Csc., proděkan Hospodářské fakulty Technické Univerzity v Liberci. Na jejich nezanedbatelný etický rozměr současně ukázal prof. Ing. Vladimír Klaban, CSc. z Ústavu managementu a podpory vzdělávání Vojenské akademie v Brně. Podstatnou měrou se diskutující zabývali rovněž tím, nakolik se sami občané mohou podílet na správě svých obcí. Možnost konfrontace s poměry u našeho nejbližšího souseda jim přitom poskytl referát JUDr. Miloše Řehůřka, DrSc. z bratislavského Ústavu státu a práva Slovenskej akademie vied.

K dělné atmosféře konference nemalou měrou přispěl její doprovodný program. Jeho součástí byla mimo jiné prohlídka zrekonstruované části pardubického zámku, která se pro všechny zájemce uskutečnila zdarma na základě dříve již uzavřené smlouvy mezi vedením FES a Východočeského muzea.

Na závěr dodejme, že obsažnější seznámení s celým komplexem projednávaných otázek může případným zájemcům poskytnout sborník, shrnující na 257 stranách přednesené příspěvky. K dispozici je na adrese: Univerzita Pardubice, Dana Šotkové, děkanát Fakulty ekonomicko-správní, Studentská 84, 532 10 Pardubice.

## **První profesor pedagogiky české univerzity v Praze G. A. Lindner připomenut Ústavem jazyků a humanitních studií**

U příležitosti 170. výročí narození zakladatele koncepce české národní školy a moderního vědeckého pedagogického myšlení, Gustava Adolfa Lindnera, uspořádal Ústav jazyků a humanitních studií Univerzity Pardubice dne 20. října 1998 odborný seminář, na kterém vystoupili přední čeští odborníci na dějiny pedagogiky a školství.



Gustav Adolf Lindner je považován za zakladatele české pedagogické vědy. Napsal řadu zásadních prací k pedagogice, etice, sociologii výchovy a sociální psychologii a výrazně přispěl k modernizaci výuky učitelů. Pro současnost je jeho odkaz aktuální zejména z hlediska tvorby teorie vědecké pedagogiky na interdisciplinárním základě, koncepce vysokoškolské přípravy učitelů, filosofickým a psychologickým nadhledem pro výchovu a vzdělávání, popularizací výsledků českého pedagogického myšlení, metodologií průkopnických prací o pedagogice a sociální psychologii. Svým způsobem i svými osobními charakterovými vlastnostmi a neústupností před hloupostí a krátkozrakostí.

Seminář byl zahájen slavnostním proslovem prof. Ing. Oldřicha Pytely, DrSc., rektora Univerzity Pardubice, jehož účast zdůraznila závažnost a význam celého jednání.

Hlavní referát prof. PhDr. Josefa Cacha, CSc., (FFUK Praha) uvedl posluchače především z řad studentů do životních Lindnerových osudů a poukázal na nové skutečnosti v pohledech na jeho celoživotní dílo z hlediska interdisciplinárního přístupu současného historicko-pedagogického bádání. Profesor Cach nezapomenutelným způsobem osobního kouzla projevu zaujal všechny přítomné a vhodně je motivoval k hlubšímu zamyšlení nad paralelami doby před více jak 100 lety.

Mgr. František Morkes (Pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze) přednesl výborný koreferát, zaměřený na osobnost Lindnera ve smyslu jeho evropské dimenze. Na řadě příkladů z unikátních archívních dokumentů (deník a korespondence) ukázal Lindnera nejen jako důsledného myslitele, ale i jako velmi citlivého a vnímavého člověka. Jeho referát měl řadu ohlasů mezi studenty, kteří si se zájmem prohlíželi knihy G. A. Lindnera, z nichž např. tzv. Enzyklopedisches Handbuch je dnes v České republice již jen v jediném exempláři.

Doc. PhDr. Bohuslav Šalanda, CSc. (ÚJHS a FF UK Praha) věnoval ve svém vystoupení pozornost sociálním a psychologickým aspektům Lindnerova díla a způsobu myšlení.

Postupně před posluchači odhaloval dosud jen málo známé souvislosti Lindnerových názorů s názory dobových psychologů a sociologů, čímž nepřímo poukázal na evropskou velikost Lindnerova díla.

Hlavní program semináře uzavřel doc. PhDr. Karel Rýdl, CSc. (ÚJHS a Pedf UK Praha), který věnoval pozornost smyslu českého herbartismu a myšlenkovému vývoji Lindnera od Herbarta k Spencerovi. V rámci filosofických názorů Lindnera poukázal na jeho pojetí pojmu "zkušenost" a "duše", v nichž Lindner poprvé v české vědě výrazně upozornil na omezenost přísně exaktního přístupu ke světu, který má i dimenzi exaktně obtížně postižitelnou, ale fakticky existující.

Musíme jen litovat, že z důvodu nemoci přihlášených účastníků, prof. PhDr. M. Somra (Pedf JU České Budějovice) a doc. Ing. Jana Supa (FF MU Brno) nemohly jejich příspěvky zaznít. Všichni zájemci si je budou moci přečíst ve Sborníku vědeckých prací ÚJHS, který vyjde v roce 1999.

Závěrečná diskuse uzavřela jednodenní seminář, kterým se Univerzita Pardubice stala jedinou vysokou školou v České republice, připomínající výročí velkého českého pedagoga a myslitele.

*doc. PhDr. Karel Rýdl, CSc.  
Oddělení humanitních věd ÚJHS UPa*

## **Lahti Research and Training Centre- finské zkušenosti**

Ve dnech 15. až 23. září 1998 jsme navštívili v rámci projektu TEMPUS "National Network for EuroStudy Centres" Lahti Research and Training Centre. Toto centrum je částí Helsinské univerzity a jeho hlavní náplní

je organizace a zabezpečení distančního vzdělávání, tzv. Open University, dalšího vzdělávání dospělých a univerzita třetího věku v pedagogické oblasti. Ve výzkumné oblasti je to hlavně vývoj pomůcek pro tento druh vzdělávání jako jsou CD-ROMy, tvorba WWW stránek, tvorba multimediálních sítí atd. Centrum kromě toho organizuje vědecké konference.



Ve Finsku je distanční vzdělávání organizováno prostřednictvím center pro další vzdělávání, které jsou integrální součástí finských univerzit. Všechny univerzity ve Finsku jsou státní. Centra jsou zapojena do spolupracující sítě, takže je navázána spolupráce s různými vzdělávacími institucemi, jako jsou například polytechniky, které slouží jako regionální a místní studijní střediska univerzit. Zde se nabízí srovnání s dříve u nás praktikovanými

konzultačními středisky vysokých škol v místech, která nebyla sídlem vysokých škol. Centra jsou vybavena jak učebnami, přednáškovými sály, tak i informačními technologiemi, umožňujícími videokonference a napojení do Internetu.

Finské Open University umožňují přístup ke vzdělání širokým vrstvám obyvatelstva. K zahájení studia není potřeba skládat přijímací zkoušku (odtud Open), je však potřeba se prokázat maturitou. Student studuje vesměs dálkovým způsobem kurzy odpovídající prvnímu až druhému ročníku klasické univerzity. Po absolvování pokračuje klasickým způsobem na univerzitě. Výhoda tohoto způsobu je v tom, že si student uvědomí, jestli se hodí pro zvolený typ studia a jestli v sobě najde vůli ke studiu, aniž by při tom obsazoval místa v posluchárnách na univerzitě. Není tak nutné neúměrně zvětšovat počet učeben v sídle univerzity. Tento způsob je podporován finským ministerstvem školství, které má zájem na maximalizaci vzdělanosti ve Finsku.



Univerzita v Helsinkách je nejstarší univerzitou ve Finsku. Byla založena před 350 roky. Skládá se z fakulty teologické, lékařské, filosofické, sociálních věd, pedagogické, veterinární a fakulty zemědělské a lesnické. V roce 1997 navštěvovalo tuto univerzitu 33 419 studentů. Celkově je ve Finsku 20 univerzit na cca 5 milionů obyvatel.

Finské ministerstvo školství spolu s ministerstvem práce si již před třemi roky uvědomilo nutnost proškolit široké vrstvy obyvatel ve zvládnutí informačních technologií a zavedení těchto technologií do běžného života. Tato akce se zvláště ve Finsku jeví jako velmi důležitá, neboť jak známo země je poměrně řídko osídlena (průměrná hustota obyvatelstva je 17 obyvatel na 1 km<sup>2</sup>) a při snaze omezit přistěhovalectví do měst je největším problémem zajistit práci na venkově. Důsledkem je, že provoz sítí je pro finskou fyzickou osobu zadarmo, jakož i přístup do Internetu. Poplatky platí region a sídlo, ve kterém obyvatel bydlí. Prostřednictvím Internetu je tedy organizována práce v odlehlých částech země.

Zajímavé je, jak je Lahti Research and Training Centre financováno. V roce 1997 byl celkový rozpočet 89,8 milionů FIM (15 milionů ECU anebo cca 529,82 milionů Kč), tato suma je dělena na následující zdroje:

56% poplatky za studium a jiné příjmy,

38% ministerstvo školství,

3% město,

3% ze státního rozpočtu prostřednictvím Univerzity Helsinky.

Lahti centrum ke konci roku 1997 zaměstnávalo na plný úvazek 212 osob a v témže roce bylo prostřednictvím tohoto centra vzděláváno 23 600 studentů, z toho Open University 15 915 studentů, University of the Third Age 2 217 studentů a zbytek připadá na různé distanční kurzy. Učitelé nejsou v počtu zaměstnanců centra pochopitelně započítáni, neboť jsou zaměstnanci Helsinské univerzity.

Lahti centrum má další zajímavou službu APAJA - Servisní středisko pro nezaměstnané, akademicky vzdělané osoby. Pro tyto zákazníky organizuje kurzy např. komunikačních dovedností, pomáhá sestavit kariérní plány, radí při výběru povolání, učí hledat práci prostřednictvím Internetu a poskytuje zařízení, tj. počítače, připojení do Internetu, učebny atd.

Myslím, že v mnohém směru bychom se mohli nechat inspirovat finskými zkušenostmi a následovat je.

*doc. Ing. Jan Čapek, CSc.  
prorektor pro vnější vztahy a rozvoj UPa  
Katedra informačních systémů FES UPa*

## **Studentské divadlo na univerzitě - rozhovor s Birke Stahl**

Rozhovor s uměleckou vedoucí a duší studentského divadla na Oddělení německého jazyka Ústavu jazyků a humanitních studií Univerzity Pardubice lektorkou Birke Stahl zprostředkovala v němčině pro redakci Zpravodaje UPa Mgr. Šárka Zikešová:

### **Jak a kdy vznikl nápad dát dohromady studentské divadlo a ještě k tomu v němčině?**

Na jaře 1997 vyvstala poptávka u studentů po více hodinách praktických cvičení v němčině (Sprachübungen) a zároveň jsem se rozhodla vyzkoušet něco nového v rámci nových učebních metod - divadelní pedagogiku nebo pedagogiku dramatu.

### **Jak jste získala studenty pro tuto myšlenku? Kolik je jich zapojeno v projektu nyní?**

Během vyučování probíhaly hovory o této možnosti, podnikala jsem vlastní reklamní akce, vyvěšovala plakáty a taky jsem prováděla osobní agitaci diskusemi se studenty. To vše samozřejmě ve svém volném čase, bez donucovacích prostředků, na bázi dobrovolnosti. Snažila jsem se povzbudit jejich pozitivní přístup k německému jazyku a zlepšit jejich jazykové dovednosti a schopnosti.



V současnosti má divadelní skupina, můžeme-li ji tak nazývat, sedm studentů ze všech tří ročníků studia učitelství německého jazyka. Doufám, že to tak přinejmenším zůstane, neboť se nacházíme nyní v přípravné fázi nového divadelního projektu.

### **Jak přijalo a podpořilo vaše divadlo vedení ÚJHS?**

Po pravdě řečeno lhostejně a bez zájmu. Vedení oddělení německého jazyka bylo však vstřícné a osobně nás povzbuzovalo. Při organizaci nám pomáhali také jednotliví kolegové (například i Mgr. Šárka Zikešová - pozn. redakce).

Rektorát univerzity nám pomohl zajistit za rozumnou cenu autobus na divadelní turné po Čechách a Německu.

**Proč jste vybrala zrovna tuto hru jako první projekt? Co znamená v češtině? O čem je? Český překlad této hry je "Samota trvá nejdéle" nebo také "Se samotou nejdál dojdeš", což**

souvisí s obsahem tohoto divadelního kusu a zároveň se odvolává na přísloví "S poctivostí nejdál dojdeš" ("Ehrlich währt am längsten" - "Einsam währt am längsten").

Hra pojednává o pocitu osamělosti lidí různého věku, v různých situacích a v různém prostředí. Jedná se o pět jednotlivě oddělených scének, z nichž jednoznačně ční otázka, zda člověk není více osamělý ve dvou než sám. Mladý manželský pár řeší konflikt vycházející ze stereotypního způsobu života, starý mládenec hledá partnerku na inzerát, opuštěná babička vzpomíná na své děti, které ji navštěvují, novomanželé hrají smyslné hrátky, bujará společnost hledá na večírku impulsy pro zábavu. Ti všichni humorným způsobem reflektují své pocity osamělosti, které jsou možná blízké každému z nás.

V současné době a společnosti vládne v celé Evropě tendence zabývat se tímto tématem. Je to problematika velmi aktuální. Též jsem vzala v úvahu možnost snadné realizace této hry vzhledem k technickému vybavení a počtu herců. Samozřejmě jsem musela brát na zřetel i naše omezené finanční prostředky.

### **Kdo dále měl možnost hru zhlédnout a s jakým ohlasem se setkala?**

Jako první hru zhlédli studenti německého jazyka ÚJHS, poté studenti germanistiky v Ústí nad Labem a studenti Herderova institutu v Lipsku (během našeho divadelního turné). Nedávno také pardubická veřejnost v rámci Městského festivalu Pardubice v říjnu t. r. Díky tomu a zveřejněnému článku v Pardubických novinách se o našem studentském divadle a prezentované hře dozvěděli i další. Hra sama byla přijata mladými posluchači z pardubických gymnázií a jazykových základních škol s nadšeným ohlasem a zájmem, herci byli chváleni a dostalo se jim veřejného uznání.

### **Plánujete další projekty v tomto směru?**

Moje původní myšlenka začít studentské divadlo a později je zařadit do výuky v podobě divadelního semináře se nepodařila. Takže tato aktivita zůstává mimo oficiální studijní program. Je to má vlastní iniciativa a účast studentů je dobrovolná. Nyní je mým osobním cílem získat další nadšené studenty a začít je připravovat na další představení se všemi jeho divadelními "triky". V nově nastudované hře by mělo jít o jakousi kriminální zápletku. Zatím je bez názvu. Studenti mají možnost pracovat s vlastní fantazií a nápady v němčině, což je to nejdůležitější.

Doufám, že se nám i tento projekt vydaří. Vše záleží opět i na podpoře vedení ÚJHS.

Děkujeme za rozhovor a HODNĚ ZDARU!  
ZLOMTE VAZ!

## **GALERIE Univerzity Pardubice**

17. listopadu byla otevřena další výstava v Galerii Univerzity Pardubice.  
*Střední průmyslová škola kamenická a sochařská hořice se představuje*

## Historie

Velká zásoba kvalitního pískovce - pohoří Chlumu - dala vznik mnoha lomům, kamenickým a sochařským dílnám v Hořicích a jejich okolí. Vznikla potřeba odborného vzdělávání. Obecní zastupitelstvo města Hořic předložilo 15. března 1883 vysokému c.k. ministeriu kultury a vyučování ve Vídni žádost o zřízení odborné školy kamenické a sochařské. C.k. ministerium uznalo žádost a nařídilo zřízení c.k. odborné školy sochařsko-kamenické v Hořicích roku 1884. Škola vychovala řadu odborníků v oblasti



zpracování kamene. Vychovala řadu reprezentantů českého sochařství a ovlivňovala jeho vývoj. Mezi absolventy této školy patří Jan Štursa, Ladislav Kofránek, Quido Kocián, Bohumil Kafka, Marie Wagnerová, Břetislav Benda, z mladších Vladimír Preclík, Kurt Gebauer. Jejimi absolventy jsou i stávající profesoři školy výtvarného oddělení Dagmar Štěpánková, Michal Moravec, Karel Krátký. Její branou prošlo mnoho dalších významných osobností uměleckého a kulturního života. Škola dosahovala a dosahuje velmi dobrých vzdělávacích výsledků.

## Současnost

Za celou dobu svého trvání škola nezměnila svůj vzdělávací program. Stále vychovává sochaře a techniky v oboru těžby a zpracování kamene.



Náplň technického oboru se od svého vzniku značně změnila. Jsou to kamenné interiéry budov, kamenné vnější obklady budov, dlažby, renovace starých objektů, které se musí dokonale projekčně a výrobně připravit. Dále je to šterk a šterkopísek, který je potřebný na výstavbu silnic, železničních koridorů, dálnic, letišť, ve velkém stavebnictví. Do výrobních i projekčních činností zasahují čím dál tím více počítače.

Sochařina ve své podstatě nezaznamenala velkých změn. Palička, dláta, kružidla, tečkovací strojek a výtvarný cit dokáží z bloku kamene vytvořit překrásnou plastiku nebo náročný architektonický článek.

V současné době na uměleckém směru jsou otevřeny tyto obory:

1. Kamenosochařství
2. Kamenosochařství se zaměřením narestaurování a konzervování kamene
3. Uměleckořemeslné zpracování kamene a keramiky - práce kamenosochařské



Studenti oboru Kamenosochařství se v Univerzitní knihovně a její galerii představují do 17. ledna 1999.

## Obnovení pomníku T.G. Masarykav Pardubicích po 58 letech

Ve středu 28. října 1998 byl v Pardubicích po 58 letech odhalen nový pomník prvního prezidenta Československa Tomáše Garrigua Masaryka. První pomník stál v Pardubicích na náměstí Čs. legií od roku 1928 do roku 1940. Letos je tomu právě sedmdesát let, co byl pomník TGM vztyčen poprvé. Jeho odhalení v neděli 21. října 1928 korunovalo činnost "Družstva pro postavení pomníku prvnímu prezidentovi ČSR T. G. Masarykovi", které celou tuto akci nejen inspirovalo a organizovalo, ale rovněž na ni shromažďovalo potřebné prostředky především formou sbírek mezi občany a občanskými spolky z Pardubic i okolí. Bronzová socha o výšce 4,50 m stála na žulovém podstavci, ve kterém byla uložena prst' z bojišť první světové války. Byla dílem akademického sochaře Otakara Španiela. Bohužel na svém místě vydržela jen dvanáct let



18. dubna 1940 Rada města Pardubic rozhodla darovat bronzovou sochu TGM k narozeninám Adolfa Hitlera a předurčila ji tak ke zničení. Reagovala tak na žádost Českého národně socialistického tábora z 5. dubna. To, že pomník nebyl po právní stránce majetkem města, ale Družstva pro zbudování pomníku prvního prezidenta Československé republiky, byl tehdy jistě jen nepodstatný detail. 26. dubna pověřil městský úřad firmu A. Rainberg Pardubice odstraněním sochy a firmu Kerhart a Tachecí v Pardubicích odvozem na adresu: Praha 7, Bubenská 415, obecní dvůr, sklad kovů. Tam skončilo vzácné umělecké dílo profesora Otakara Španiela.

Na náměstí pak zbyl jen podstavec této sochy. O jeho odstranění se pak zasloužil další totalitní režim. I tento podstavec byl iniciativou pardubických občanů v době normalizace v roce 1974 odstraněn. Větší část tohoto podstavce pak skončila údajně na skládce v Mikulovicích, některé části údajně i na stavbách soukromníků.

Ačkoliv se nepovedlo obnovit pomník těsně po válce, úsilí o vrácení Masarykovy sochy do Pardubic se projevovalo znovu. Veřejně se krátce vzedmulo koncem šedesátých let, kdy byla zahájena nová sbírka a tehdy ještě existující podstavec pomníku byl osazen pamětní deskou. Bohužel přišla normalizace a likvidace výhonků demokracie a iniciativy o obnovu sochy byly potlačeny a jejich další vlna přišla až po roce 1989.

Mé vzpomínky na pomník TGM se váží k roku 1959, kdy jsem jako student začal navštěvovat Vysokou školu chemicko-technologickou a kdy jsem chodil do školy přes tehdejší Leninovo náměstí kolem žulového podstavce bývalého pomníku T. G. Masaryka. Jedním z mých učitelů a později i jedním z mých přátel byl doc. PhDr. Josef Píša, CSc., vedoucí katedry jazyků a učitel anglického jazyka na VŠCHT, člověk širokého kulturního rozhledu a zastánce demokracie i v dobách, kdy se to nenosilo. Obdivoval tradice anglické demokracie a patřil též mezi vyznavače demokratických tradic první republiky a osobnosti Masarykovy. Proto se i on rovněž angažoval v roce 1968 ve snahách obnovit po letech pomník TGM na náměstí, na které jsme se dívali z oken školy. Však také si za to vysloužil nepřízeň kádrového oddělení a KSČ, která o všem na škole rozhodovala.

V roce 1995 došlo k založení Klubu Univerzity Pardubice a jednou z jeho prvních akcí bylo uspořádání besedy na téma "Historie pomníku T. G. Masaryka v Pardubicích a možnosti jeho obnovy". Tato beseda se konala 30. ledna 1996 ve spolupráci s pobočkou Masarykovy společnosti v Pardubicích a byly na ní vystaveny i některé dokumenty související s historií budování pomníku, jeho zkázy i snah o jeho obnovu. Nashromážděné prostředky na Fondu pro obnovu pomníku (v té době něco přes 100 tis. Kč) byly však velmi daleko od potřebné částky. Bylo mi jasné, že bez finanční podpory města nebude asi možné v dohledné době pomník obnovit.

Vzhledem k tomu, že jsme byli s PhDr. J. Kotykem, předsedou odbočky Masarykovy společnosti v Pardubicích, v té době již více než rok členy Zastupitelstva města Pardubic, obrátili jsme se na ostatní zastupitele s žádostí o podporu v této věci. Výzva se setkala v únoru 1996 s podporou členů zastupitelstva, které souhlasilo s finanční garancí města na vytvoření nového pomníku. Následně Rada města Pardubic schválila komisi pro zbudování pomníku, jejímž vedením jsem byl pověřen. Komise navrhla, aby podle doporučení architektů byla nová socha o něco menší, kolem 3 metrů, což je adekvátní velikosti náměstí a také jinému pohledu současnosti na monumentální díla. Rovněž doporučila, aby socha byla opět z bronzu jako socha původní a navrhla, aby se na krytí finančních nákladů na obnovu pomníku podílelo jak město, tak sponzorské dary občanů a firem. Hned tentýž rok vypsalo město Pardubice výběrové řízení na zhotovitele celého pomníku, sochy včetně podstavce. Vítězem soutěže se ze tří přihlášených umělců stal akademický sochař Jaroslav Brož z Chrudimi, který prováděl práce na třímetrové soše ve svém atelieru v Rosicích u Chrasti. Koncem září 1997 byl dokončen hliněný model, ze kterého brněnská slévárna sejmula segmentové otisky a v průběhu zimních měsíců odlila jejich bronzové kopie, z nichž pak počátkem roku 1998 byla sestavena celá socha vážící kolem 750 kg.

Slavnostní odhalení sochy se konalo u příležitosti 80. výročí vzniku ČSR ve středu 28. října 1998. Na slavnostním shromáždění se sešlo přes tisíc pardubických občanů, kteří vyslechli projevy primátora města Pardubic Ing. Libora Slezáka a místopředsdkyně Senátu Parlamentu České republiky doc. Jaroslavy Moserové. Program byl doplněn zpěvem Pardubického komorního sboru Cantus amici a Vysokoškolského uměleckého souboru Univerzity Pardubice za řízení Miloslava Drahoše. Po odhalení sochy bylo shromáždění zakončeno zpěvem státní hymny.

Doufám, že nový pomník T. G. Masaryka bude mít lepší osud než původní socha Španielova a že též demokracie v našem státě bude mít delší trvání než po roce 1928. Rád bych, aby socha T.G.M. na náměstí Čs. legií v Pardubicích připomínala našim potomkům odkaz demokratických a humanitních tradic, které prezident Masaryk položil do základů státu v roce 1918.

*doc. Ing. Ladislav Koudelka, DrSc.  
Katedra obecné a anorganické chemie FChT UPa  
člen rady města Pardubic*

## **Životní jubilea**

*V měsíci listopadu 1998 slaví:*

### **Padesátiny:**

Landsmannová Věra, vrátná

RNDr. František Machalík, z Katedry informatiky v dopravě DFJP

Slavíčková Eva, z Katedra fyziky FChT

### **Pětapadesátiny:**

Matyáš Robertz, Katedry chemického inženýrství FChT

### **Šedesátiny:**

doc. Ing. Královský Josef, CSc., z Katedry analytické chemie FChT

*V měsíci prosinci slaví:*

### **Pětapadesátiny:**

Jiráková Jana, z Katedry technologie organických vláken,

Schulhofová Zuzana, z Katedry dřeva, celulózy a papíru FChT

**Všem bychom rádi popřáli do dalších let hodně zdraví, sil a čerstvé energie, jakož i optimismus k dosažení úspěchů pracovních a spokojenosti v osobním životě.**

## **Docent PhDr. Zdeněk Holubář, CSc. už jen ve vzpomínkách**



Dne 7. září 1998 jsme se v chrámu Páně a na hřbitově v Brandýse nad Orlicí rozloučili s naším kolegou a přítelem Zdeňkem Holubářem, docentem Ústavu jazyků a humanitních studií Univerzity Pardubice. Na Ústav jazyků a humanitních studií přišel z Karlovy univerzity v Praze, kde byl dlouholetým žákem a spolupracovníkem významného psychologa dr. Františka Jiráka, představitele piagetovské psychologie u nás.

Na Ústavu jazyků a humanitních studií se doc. Holubář zaměřil především na teorii komunikace a, s přihlédnutím k lingvistice, na teorii analogie a její aplikaci při osvojování jazyků.

Se Zdeňkem Holubářem jsem se jako student primy či sekundy gymnázia poprvé setkal u našich společných příbuzných, kteří měli párek mluvících strak, s nimiž jsme chtěli navázat komunikaci, ale neuspěli jsme. Vztah k přírodě a zvířatům měl Zdeněk v genetickém kódu, stejně jako k exaktním vědám, především k matematice, a tato přesnost v myšlení vyzářovala

i při chápání a interpretování abstraktních konstrukcí, charakteristických pro teoretickou psychologii. Jeho hrubosrstý jezevčík Agar mu jako myslivci sloužil za objekt pozorování z hlediska psychologie, a pušku měl Zdeněk proto, aby jako myslivec mohl střílet záměrně vedle.

Je téměř nemožné zachytit na kus papíru velikost člověka, kterého jsem znal skoro celý život a jehož kouzlo osobnosti bylo nedefinovatelné, jako záření složené ze vzdělanosti, laskavosti, dobroty, lásky k lidem i přírodě a z úcty k životu.

Vzpomínám si, jak jsme se kdysi dostali k problému života a smrti jako střetu víry a intuice na straně jedné a skepse na straně druhé. Citoval jsem mu nápis na staroegyptském hrobu, který zní: "Ó, vy, kdož procházíte kolem mého hrobu, vyslovujte mé jméno, protože vyslovovat jméno mrtvého znamená vracet ho do života, a za to budete mnohokrát odměněni." Teď už si nepamatuji, na čem jsme se tehdy shodli. Moudrost starých Egyptanů je však možno chápat tak, že když si vzpomenu na Zdeňka Holubáře, vracím ho ve vzpomínkách do života, mého života, a to je pro mne odměna.

*Mgr. Vladimír Šabata*

## Standarta rektora Univerzity Pardubice



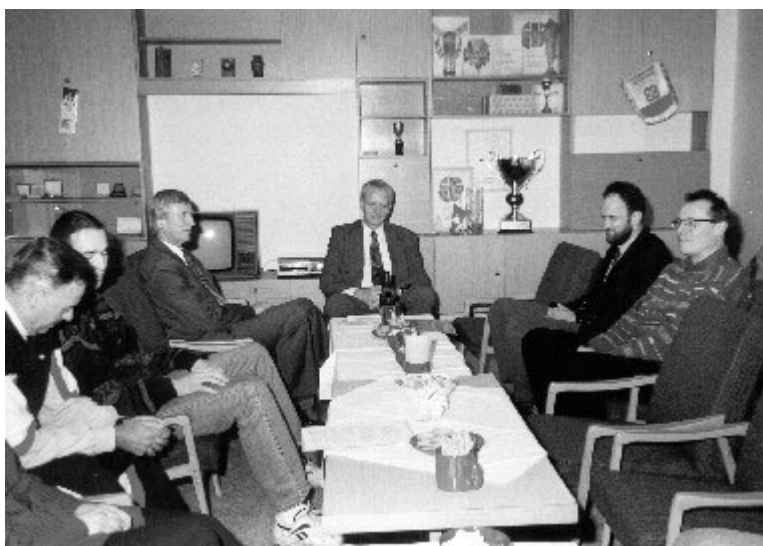
Sport patří neodmyslitelně k náplni volného času studentů naší univerzity. V akademickém roce 1997/98 probíhaly tradiční soutěže o Standartu rektora Univerzity Pardubice. Protože byly podmínky soutěže nově koncipovány a změnila se i vlastní standarta rektora, která je nyní v podobě putovního stříbrného poháru, historickým čtyřicátým ročníkem soutěže vstoupily boje o standartu rektora do novodobého prvního ročníku, kdy o cennou trofej soupeřily mezi sebou fakulty Univerzity Pardubice.



Během celého roku probíhala pod vedením odborných asistentů katedry tělovýchovy a sportu sportovní klání v individuálních i kolektivních disciplínách. Studenti si mohli změřit své síly v kolektivních míčových hrách (basketbal, volejbal, fotbal v hale, malá kopaná, nohejbal) či v tenisu, stolním tenisu, badmintonu, plavání, triatlonu, duatlonu, vodáckém závodě, přespolním běhu a benchpressu.



V celkovém hodnocení výsledků jednotlivých soutěží, při kterém byl kladen větší důraz na úspěch v kolektivních sportech, zvítězila Fakulta chemicko-technologická s těsným náskokem před Dopravní fakultou Jana Pernera a Fakultou ekonomicko-správní. Ústav jazyků a humanitních studií měl v soutěži nejmenší zastoupení. Je však nutno poznamenat, že soutěží se zúčastňují převážně chlapci, děvčata nejvíce navštěvují hodiny aerobiku.

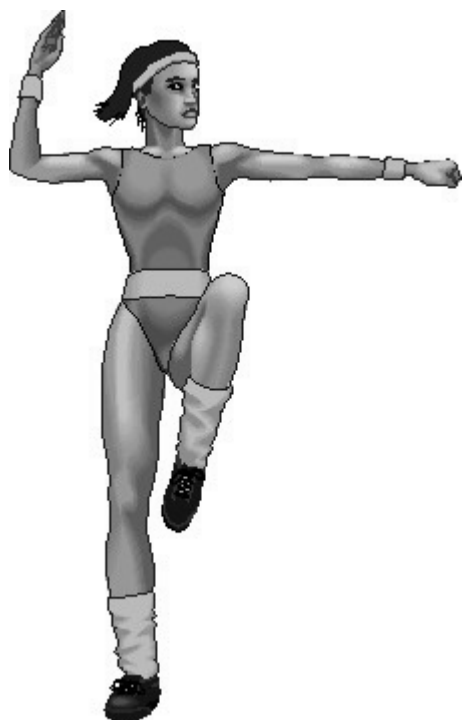


Slavnostní předání standardy z rukou rektora proběhlo 17. listopadu u příležitosti Dne boje studentů za svobodu a demokracii do rukou děkana a dvou zástupců akademického senátu z řad studentů příslušné vítězné fakulty.

V tomto roce se stali vítězi studenti FChT, kterým nemalou měrou k úspěchu napomohli též jejich "postgraduální kolegové". Gratulujeme a věříme, že v novém ročníku zasáhne do bojů o vítězství ještě více akademiků než dříve. Těšíme se na vaši účast.

*Mgr. Lucie Förstlová  
Katedra tělovýchovy a sportu UPa*

**Fitour '98 na Univerzitě Pardubice**



Aerobik patří v dnešní době zejména mezi mladými ženami mezi nejoblíbenější formu sportovního vyžití. Pardubická veřejnost a též některé naše studentky využily možnost rozšířit své znalosti a dovednosti v tomto druhu cvičení.

V sobotu 24. října 1998 v dopoledních hodinách pořádala Fit Dance skupina doc. Evy Blahušové ve spolupráci s KTS UPa v prostorách tělocvičny univerzity čtyři hodiny netradičního cvičení. Ženy a dívky si mohly zacvičit pod vedením A. Mackové z Prahy Double Impact Workout a Funk aerobik s T. Fuchsem. Zajímavou novinkou byla relaxační Pilatova metoda za doprovodu živých bubnů a ukázka cvičení s nejnovějším náčiním - Body sculpting Exer Hoop.

Součástí nabídky tohoto dopoledne se stala poradna wellness životního stylu, měření podkožního tuku, výpočet optimální hmotnosti a v neposlední řadě prodej metodických materiálů. Na závěr cvičení byly v tombolu slosovány vstupenky. Štěstěna přála zejména našim studentkám.

Věříme, že účastnice této akce odcházely spokojeny a Univerzita Pardubice tak přispěla ke zdraví a pohodě těch, kteří mají touhu být stále lepší a krásnější.



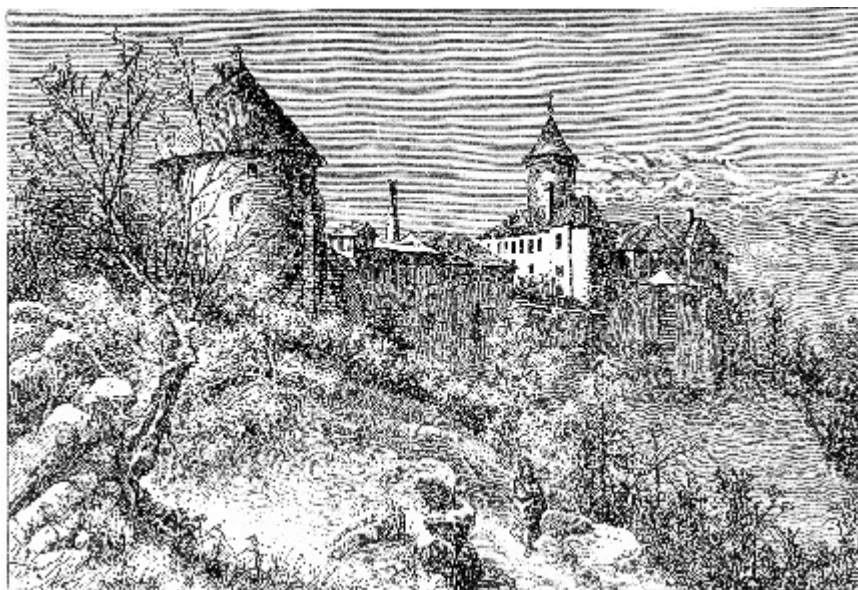
*Mgr. Lucie Förstlová  
Katedra tělovýchovy a sportu UPa*

## ERRATA

Redakce Zpravodaje UPa se omlouvá autorovi příspěvku "ŘÍP '98" na straně 11 a 12 z čísla 14. Při závěrečné grafické úpravě vydání došlo omylem ke ztrátě informací o autorovi, jímž je prof. Ing. Ivan Taufer, DrSc., člen organizačního výboru konference z Katedry řízení procesů a výpočetní techniky Fakulty chemicko-technologické UPa.

# Hrad Rychmburk

Hrad Rychmburk v obci Předhradí tři kilometry východojihovýchodně od Skutče se od hradů námi až dosud popisovaných poněkud liší. Od doby svého vzniku je obýván nepřetržitě a jako obytný objekt slouží dodnes, není to tedy ani zřícenina v lesích, ani hrad orientovaný převážně turisticky a památkově.<sup>1)</sup>



Snad to je příčina, proč na Rychmburku postrádáme jistou barvitost, jistou - chceme-li - "romantičnost". Zejména vnitřní hrad je střízlivý, takřka chmurný.

Leč středověký hrad k tomu, aby byl "romantický", určen nebyl. Tento náš pohled na hrady je plodem doby, jež sama sebe nazvala romantismem a jež - řečeno poněkud zjednodušeně - oceňovala z jedné strany přírodu a z druhé strany dějiny středověku.

Proto byl zejména polozřícený hrad v přírodním lesním prostředí ideální kulisou či přímo předmětem romantického uměleckého díla a - protože romantismus není jenom doba, ale i postoj a ladění osobnosti - jsou zříceniny hradů stále cílem návštěv.

Novější doba oceňuje pohodlí, pokládajíc bezpečí za jev samozřejmý. Středověk na prvním místě oceňoval bezpečí, proto se chránil hradbami hradů a měst; hrad byl především opevněním, pohodlí bylo druhotné. A ještě jedno bylo účelem hradu. Byl střediskem statku, to jest střediskem správy statku a jeho hospodářského provozu. Toto druhé, statek, skládající se z poddanských vesnic, si při návštěvě hradu obvykle vůbec neuvědomujeme, ale byl to faktor pro existenci hradu prvotní a svým způsobem důležitější než fortifikovaný hrad sám.

Nemějme však představu, že takovým statkem jednoho středověkého hradu byly stovky poddanských vesnic. Držel-li (v našich poměrech, na konci čtrnáctého století) šlechtic hrad, poplužní dvůr, městečko a k tomu deset vesnických osad, v nichž nad to někdy sídlili ještě svobodní vladkové se svými poddanými, patřil takový šlechtic již ke slušně zámožným pozemkovým vlastníkům.<sup>2)</sup>

Na hrad Rychmburk se podíváme z několika zorných úhlů. Jedním bude povšechný pohled na položení hradu a jeho statku na Českomoravské vrchovině, druhým bude hrad sám, jeho poloha a dochovaná stavba. Je ještě možný pohled třetí, vznik hradu a jeho statku, ten však zatím vyzní poněkud hluše. Způsobeno je to tím, že vznik hradu Rychmburk a jeho statku není doložen žádnou přímou zprávou pramenů a až relativně pozdě, ze zemskodeskového vkladu z roku 1325, se o Rychmburku dozvídáme jako o hradu již stojícím. K pokusu o výklad vzniku hradu by tudíž bylo možno přistoupit pouze rozbořem pramenných zpráv nepřímých, leč tímto



Proto byl zejména polozřícený hrad v přírodním lesním prostředí ideální kulisou či přímo předmětem romantického uměleckého díla a - protože romantismus není jenom doba, ale i postoj a ladění osobnosti - jsou zříceniny hradů stále cílem návštěv.

Novější doba oceňuje pohodlí, pokládajíc bezpečí za jev samozřejmý. Středověk na prvním místě oceňoval bezpečí, proto se chránil hradbami hradů a měst; hrad byl především opevněním, pohodlí bylo druhotné. A ještě jedno bylo účelem hradu. Byl střediskem statku, to jest střediskem správy statku a jeho hospodářského provozu.

Toto druhé, statek, skládající se z poddanských vesnic, si při návštěvě hradu obvykle vůbec neuvědomujeme, ale byl to faktor pro existenci hradu prvotní a svým způsobem důležitější než fortifikovaný hrad sám.

Nemějme však představu, že takovým statkem jednoho středověkého hradu byly stovky poddanských vesnic. Držel-li (v našich poměrech, na konci čtrnáctého století) šlechtic hrad, poplužní dvůr, městečko a k tomu deset vesnických osad, v nichž nad to někdy sídlili ještě svobodní vladykové se svými poddanými, patřil takový šlechtic již ke slušně zámožným pozemkovým vlastníkům.<sup>2)</sup>

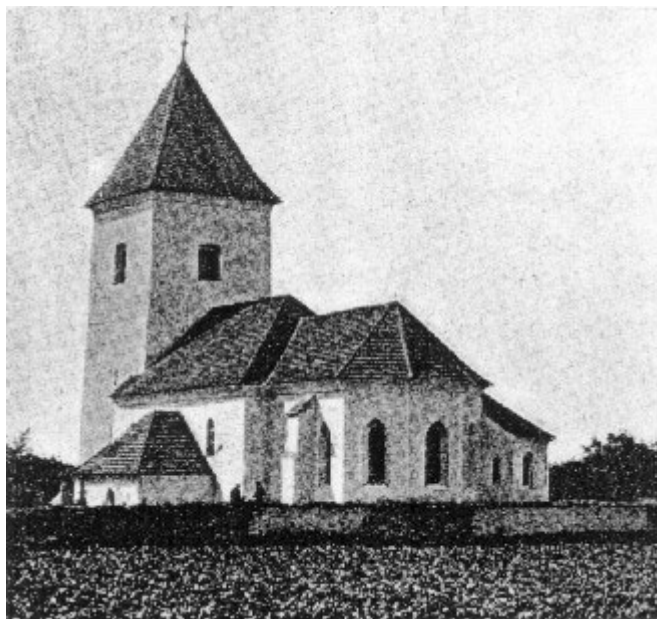
Na hrad Rychmburk se podíváme z několika zorných úhlů. Jedním bude povšechný pohled na položení hradu a jeho statku na Českomoravské vrchovině, druhým bude hrad sám, jeho poloha a dochovaná stavba. Je ještě možný pohled třetí, vznik hradu a jeho statku, ten však zatím vyzní poněkud hluše. Způsobeno je to tím, že vznik hradu Rychmburk a jeho statku není doložen žádnou přímou zprávou pramenů a až relativně pozdě, ze zemskodeskového vkladu z roku 1325, se o Rychmburku dozvídáme jako o hradu již stojícím. K pokusu o výklad vzniku hradu by tudíž bylo možno přistoupit pouze rozbořem pramenných zpráv nepřímých, leč tímto postupem by rozsah naší stati neúměrně vzrostl. Bude proto patrně vhodnější zabývat se širším prostorem v oněch končinách a tím i předpoklady pro vznik hradu Rychmburk a jeho statku ve studii samostatné a následující řádky věnovat zatím pouze hradu



a jeho položení.

Budeme si tudíž klást otázky. První skupina zní: Kde leží hrad Rychmburk, kde se rozkládal jeho statek a jaký měl tento statek rozsah? Budeme-li se pohybovat ve starší orografické terminologii, leží hrad Rychmburk a jeho statek v české severní části Českomoravské vrchoviny, tvořené vrchovinou Hlineckou a pahorkatinou Skutečskou, jež na severu a severovýchodě hraničí s částí České křídové tabule, a sice s již dosti zvlněnou tabulí Chrudimskou.<sup>3)</sup>

Měřeno na kilometry, je mezi lokalitami Stan na západě a Pustá Rybná na jihovýchodě osmnáct kilometrů, mezi lokalitami Křižánky na jihu a Lozice na severu čtyřicet kilometrů. V roce 1392 přináleželo v tomto prostoru k hradu Rychmburku dvaapadesát lokalit včetně městeček Hlinska, Skutče a Svatky. Nadto patřilo v té době ke statku hradu Rychmburk ještě dalších devět lokalit severně a severovýchodně od Chrudimě k Pardubicím, avšak tyto lokality původní součástí obvodu statku v horách nebyly a ani s ním územně nesouvisely.<sup>4)</sup>

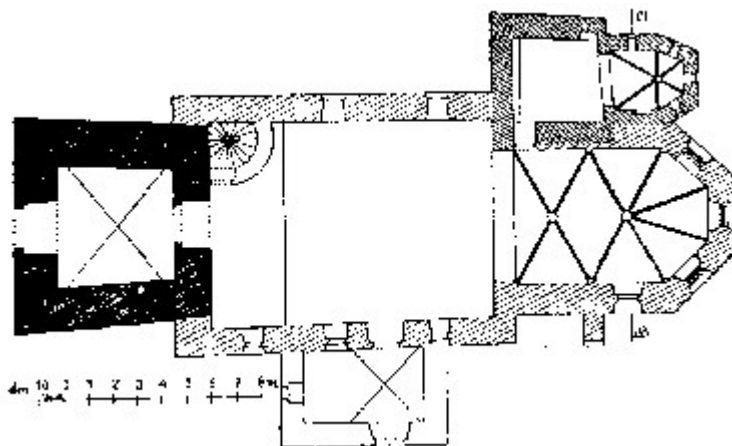


Byl tudíž středověký statek hradu Rychmburk nemalý, rozlohou přesahoval běžný průměr a není divu, že jeho držitelé, rod erbu pŭlkoně, chtěli hrát a také ve druhé polovině čtrnáctého století hráli jak v prostředí místním, tak v prostředí celozemském dost důležitou roli.<sup>5)</sup>

Druhá skupina otázek zní: Jaká je poloha hradu a jaký je vzhled hradní stavby?

Severní částí Českomoravské vrchoviny prochází hlavní evropské rozvodí moří Černého a Severního. U předělové linie u Svatoucha pramení vodoteč, tekoucí všeobecně k severu, jež podle lokality Krouna, na ní ležící, má jméno Krounka, ve středověku říčce ale říkali Kamenice. Ta na svém středním toku vytváří poměrně hluboké údolí a přijímá zleva Lešanský potok rovněž v údolí; nad soutokem obou vodotečí týčící se nepravou ostrožnu zvolil neznámý zakladatel pro stavbu hradu.

Ostrožna je poměrně rozsáhlá. Lehce pojala hrad, středověké předhradí a v pozdější době ještě dál se rozrůstající předhradní lokalitu. Leč ostrožna se nezvedá, ale směrem k severu její plošina naopak spíše klesá, takže hradní jádro leží níže než jižní okraj plošiny. Hrad Rychmburk se proto v pohledech z některých míst tak trochu ztrácí, jsa zakryt budovami předhradí a obce, nad něž vyniká jen vrchol kulaté věže. Dominantní povýšená poloha hradního jádra a věže, to, co se nám u mnoha hradů tak líbí, tu není.



Přicházíme-li či přijíždíme-li k Rychmburku od Skutče, věnujme nejdříve chvíli pozornosti kostelu sv. Václava v Lažanech. Jeho stavba a další okolnosti povědí leccos zajímavého.

Nejstarší částí kostela je věž, jejíž zdivo má u paty sílu dvou metrů, povšimneme si při tom, že směrem nahoru se věž zužuje. Věž je románská, byť podvojná sdružená okénka, charakteristický znak románského slohu, bohužel již uchována nejsou, neboť podlehla dřívějším opravám. Sakristie kostela je z věku třináctého, kněžiště a loď jsou z první poloviny čtrnáctého století, vnitřní zařízení kostela pochází ze staletí sedmnáctého a osmnáctého. Stavba tudíž prošla řadou úprav a nese znaky několika slohů.<sup>6)</sup>

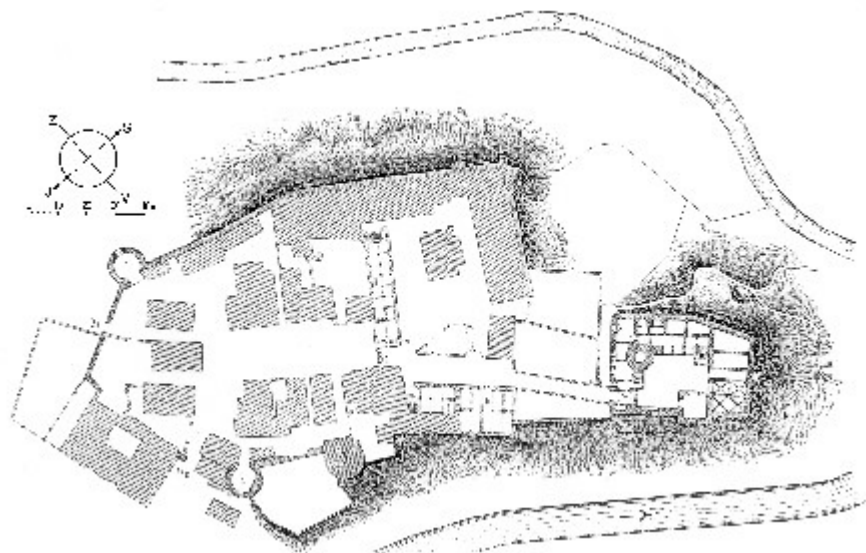
Románskou věží je ovšem kostel starší než bergfritová dispozice hradu Rychmburk. Důvodně lze předpokládat, že u kostela sv. Václava v Lažanech stál dvorec, sídlo, pravděpodobně s ním tvořící fortifikovaný celek. Existenci sídla sice zatím stavebně historickým a archeologickým průzkumem doloženu nemáme, ale uvažovat o ní umožňují nepřímá svědectví písemných pramenů. Je to především první uchovaný soupis držby statku hradu Rychmburk z roku 1392. Lažany v něm mezi lokalitami statku hradu Rychmburk nejsou, ač vzhledem k románské svatyni již existovat musely a ani tehdejší držitel hradu a statku Rychmburk, Smil Flaška z Rychmburka, básník Nové rady, nemá v tomto soupisu ke kostelu v Lažanech patronátní právo. Z obojího tak vyplývá, že držitelem Lažan nebyl v roce 1392 Smil Flaška, a byť jméno tehdejšího držitele Lažan prameny neuchovaly, byly Lažany v roce 1392 statkem alodním čili svobodným, zpupným, jak říkali naši předkové. K rychmburskému statku byl statek Lažany, nejspíše koupí, připojen až v první polovině patnáctého století.



Dívající se na tento kostel, díváme se tak na svatyni v jednom z nejstarších sídelních míst v této končině, o čemž kromě románské věže a zmíněných držebních poměrů svědčí ještě další pramenné zdroje. Jedním z nich je patrocinium kostela, zasvěcení svatému Václavu, protože zemskému patronovi se zasvěcovaly zejména kostely stojící na cestách. Druhým zdrojem je samo místní jméno Lažany, substantivum s příponou -any. Tato místní jména patří na našem území k nejstarobylší vrstvě místních jmen. A protože v sousedství je místní jméno stejného typu, Lešany, vidíme tu malou skupinu osad starého původu, ležících na cestě z východních Čech na Moravu; na základě listinného materiálu lze s existencí této cesty počítat nejméně na přelomu jedenáctého a dvanáctého století.<sup>7)</sup>

Z Lažan je jen něco přes kilometr do obce Předhradí, na jejímž severním okraji stojí hrad Rychmburk. Obec Předhradí má vlastně dvě části. Ta vnější, mladší část, sahá k silniční komunikaci Skuteč - Krouna, u níž stojí hostinec Sklenářka (v roce 1835 narodil se zde básník Adolf Heyduk). Ta vnitřní, starší část, leží severněji, původem je to předhradí před jádrem hradu, před vnitřním hradem.<sup>8)</sup>

Ve vnější části obce stojí pozdně barokní kostel Panny Marie z let 1752 - 1753, usoudíme, že v osmnáctém století románsko-gotický kostel v Lažanech už nestačil, protože k řádnému sídlu vrchnosti - tehdy to byl František Josef Kinský



- patřila jak reprezentativní budova kostela, tak správa farnosti. Kostel však není jedinou barokní budovou, protože jak ve vnější, tak ve vnitřní části obce najdeme barokní stavby další, často s doplňky rokoka, místy i s rysy klasicismu.

Vnitřní část obce, vlastní předhradí hradního jádra, je pozoruhodná tím, že v její architektuře se až bizarním způsobem mísí minulost a přítomnost. Toto předhradí je vlastně opevněným miniaturním městečkem, dlouhým necelých dvě stě a širokým nejvýše něco přes sto metrů. Původní půdorys opevnění je dán šíří ostrožny a je dochován beze změny. Samo opevnění stojí na západní straně v úplnosti, na východní straně z větší části, zpevnují je čtyři bašty, z nichž ta západní, s hradbou se střílnami, spojená s novějším obytným domkem, působí zvlášť malebně. Všude se tu mísí stavební slohy, něco pozdní gotiky, kupodivu žádná renesance (souvisí to s osudy statku a s osobami jeho držitelů v šestnáctém století), barok s rokokovými detaily, devatenácté století, bohudík žádná stavba moderní; na náměstíčku stojící socha svatého Tadeáše z roku 1722 dojem vrchnostenského městečka z doby baroka jenom umocňuje.

Z předhradí přicházíme přes široký, ve skále vylámaný příkop po kamenném mostě, jenž je ovšem dílem novějším, do hradního jádra. Ve středověku tu vedl most dřevěný, jehož poslední část byla zvedací. Čelo hradu je pozdějšími přestavbami poněkud pozměněno. Původní čelní hradba byla zvýšena a zevnitř k ní byla přistavěna obytná budova, do níž je včleněna kulatá věž, jež ve starším stavu stála za čelní hradbou zřejmě o samotě. Lichoběžníkový palác zaujímal zadní část ostrožny. V 16. století hradní palác zcela přestavěli, ale v přízemí se uchovala místnost sklenutá na střední sloup. Také západní boční křídlo hradu je novější. Všude je vidět, že hrad sloužil jako užitkový prostor a neustále byl doplňován.



Před těmito dostavbami a úpravami měl původní hrad typickou bergfritovou dispoziční a v podstatě byl učen velmi jednoduše. Čelní hradba s kulisovou branou, za hradbou volně stojící kulatá věž, palác na nejvzdálenějším místě ostrožny.<sup>9)</sup>

Ještě jednu zajímavost má hrad Rychmburk, až dosud nikde nepopsanou a nedokumentovanou, zajímavost, již u každého hradu nenalezneme. Jak bylo řečeno shora, leží hrad Rychmburk mezi dvěma vodotečemi, na jihovýchodě je to Krounka, na severozápadě její přítok, Lešanský potok. Chceme-li onu zajímavost vidět, musíme z hradního jádra vyjít do velkého příkopu, sestoupit k Lešanskému potoku a příkrým zalesněným svahem vylézt na hřbet nad jeho levým břehem. Vystoupíme-li sem, narazíme tu na plošinu oddělenou od tělesa hřbetu příkopem vylámaným do skalnatého podloží hřbetu. Zjevně tu jde o předsunuté strážní stanoviště, jehož úkolem bylo chránit severozápadní stranu hradu a znemožnit na tomto místě

postavení prakové střelby.<sup>10)</sup> Lze však mít podezření, že při obležení hradu mohlo být toto postavení celkem snadno dobyto a mohlo se tak samo stát místem palebného postavení obléhacího praku. Středověké hrady nebyly totiž vždy tak nedobytné, jak se mnohdy domníváme; ostatně Rychmburk (na rozdíl třeba od hradu Lichnice) za husitských válek dobyt a vypleněn byl, i když podrobnosti toho, jak bylo do hradu proniknuto, z pramenů bohužel neznáme.<sup>11)</sup>

## Poznámky

V záhlaví textu hrad Rychmburk z jihovýchodní strany. Stav na počátku osmdesátých let 19. století. Kresba Karla Liebschera in: August Sedláček: Hrady, zámky a tvrze království Českého I, Praha 1882

1. Část areálu hradního jádra je účelově využita pro domov důchodců. Hrad je však pro návštěvníky přístupný a v některých prostorách je možná prohlídka.
2. Modelovým příkladem takového statku je statek hradu Košumberk. Viz J. Teplý: Feudální pozemková držba v předhusitském Chrudimsku, Pardubice 1997, s. 16 n.
3. Srv. J. Hromádka: Horopis in: Československá vlastivěda I/1 - Příroda, Praha 1967, s. 445 n., 456 n.
4. Těchto devět lokalit bylo zbytkem větší držby, kterou rod erbu půlkoně ztratil v roce 1384, viz J. Teplý: Feudální pozemková držba, s. 21 n.
5. Významnými držiteli statku a hradu Rychmburk byli ve čtrnáctém století arcibiskup Arnošt z Pardubic a jeho synovec Smil Flaška z Rychmberka, oba erbu půlkoně, viz F. Šebek a kol.: Dějiny Pardubic I, Pardubice 1990, s. 51 n. K zemskodeskovým vkladům z let 1325 a 1392 viz literaturu v pozn. 4.
6. A. Merhautová: Raně středověká architektura v Čechách, Praha 1971, s. 153.
7. K sídlům u románských kostelů J. Žemlička: Čechy v době knížecí, Praha 1997, s. 286 n.; k cestě na Moravu J. Teplý: Feudální pozemková držba, s. 118; týž: Pernštejnové ve 13. a 14. století, Pardubice 1996, s. 29 n.
8. K substantivům Předhradí (obec), předhradí (stavební část obce Předhradí) a Rychmburk (vnitřní hrad): Místní jméno Rychmburk je v podobě Rychenberg doloženo poprvé v roce 1325. Místní jméno Předhradí je v podobě ... castrum Rychmburk, Przedhradij cum iudicatu... (hrad Rychmburk, Předhradí s rychtou...) doloženo poprvé v roce 1456. Rozlišování v písemnostech vždy trvalo, teprve 1837 je úředně: Richenburg...besteht aus der Burg Richenburg und dem gleichnamigen Marktflecken... welcher in älteren böhmischen Urkunden die Namen Předhrady, Podhrady, Radyně führt... (Rychmburk, pozůstává z hradu Rychmburk a ze stejnojmenného městysu, jenž ve starších českých listinách nese jména Předhradí, Podhradí, [H]radyně...). Po roce 1945 bylo pro obec znovu zavedeno místní jméno Přehradí, hradnímu jádru zůstalo jméno Rychmburk. - Doklad pro rok 1456 editován in: Archiv český XXXVI, s. 753; ostatní viz A. Profous: Místní jména v Čechách III, Praha 1951, s. 622; srv. Retrospektivní lexikon obcí II/1, Praha 1978, s. 430, 462.
9. T. Durdík: Encyklopedie českých hradů, Praha 1995, s. 253, 356 n.; k držitelům hradu A. Sedláček: Hrady, zámky a tvrze království Českého I, Praha 1882, s. 75 n.
10. Autorův terénní průzkum; viz i fotografickou dokumentaci.
11. K dobývání hradů A. Sedláček: Hrady, zámky a tvrze království Českého II, Praha 1883, s. 97 n.; B. Williams: Forts and Castles, London 1994, s. 24 - 31; srv. též J. Bunke: Höfische Kultur, München 1997, s. 162 n.

Vážení a milí čtenáři,

nachyluje se ke konci roku 1998 a neúprosná časomíra nás posune do víru událostí roku následujícího, nováčka 1999.

Za sebe a redakční radu Zpravodaje Univerzity Pardubice bych vám všem - našim věrným čtenářům i těm příležitostným - ráda popřála dostatek uspokojení při ohlédnutí se zpět za rokem 1998 a dostatek zdraví a energie k získání spokojenosti a úspěchů v očekávaném roce 1999.

Ať již dospělí pracující či dospělí studenti víme, že spokojenost a úspěchy nepřicházejí samy. Jsou dosahovány převážně naším osobním úsilím a naší schopností spolupráce a komunikace s našim okolím. Řekla bych, že o akademické půdě a životě na univerzitě to platí dvojnásob.

I náš univerzitní časopis by rád přispěl "svou troškou do mlýna" - přinášet zprávy o tom, co se děje na univerzitě, jednotlivých pracovištích, přinášet zajímavosti o studijních a pedagogických záležitostech, zprostředkovávat sdílení tvůrčích úspěchů kolektivů a jednotlivců s ostatními čtenáři, informovat i o problémech a jejich možných řešeních.

Jak se nám daří tyto myšlenky naplňovat, nejlépe posoudíte vy - čtenáři.

Zpravodaj Univerzity Pardubice uzavírá pátý rok své existence. V dubnu 1994 vyšlo první jakési nulté číslo Zpravodaje Univerzity Pardubice, čerstvě přejmenované Vysoké školy chemicko-technologické. Jak se měnila vnitřní struktura, tělo i vnější tvář univerzity, tak došlo i k proměnám našeho časopisu. Jeho obnovené první číslo v dnešním duchu vyšlo v září roku 1995. Rok 1996 zaznamenal čtyři čísla a další rok o jedno vydání více. V letošním roce se ke čtenářům dostává po šesté. Nečiníme si naděje na neměnnou pravidelnost jeho vydávání. Jeho obsah je dán příspěvky pedagogů, vědců i ostatních pracovníků, také zástupců studentů, tedy plynulostí a rozmanitostí samotného akademického života a dění.

Ráda bych poděkovala právě zmíněným přispěvatelům za ochotu a spolupráci, bez níž by existence univerzitního časopisu nebyla možná. Věřím, že k dosavadním přibudou i ostatní, kteří přes zaneprázdněnost najdou soustředěnou chvíli a podělí se se svými zkušenostmi, prací a myšlenkami se čtenáři.

I takto můžeme přispívat k vzájemné informovanosti, která zakládá podmínky pro dobrou spolupráci a upevňuje vzájemné porozumění a sounáležitost s akademickou půdou. Necht' se cítíme být ji, i sobě navzájem, v roce 1999 co nejlíže. K tomu přeji hodně zdaru Zpravodaji Univerzity Pardubice a rovnou měrou i jeho čtenářům.

Valerie Wágnerová  
šéfredaktorka



Mnoho štěstí v Novém roce  
přeje všem čtenářům Zpravodaje Univerzity  
redakční rada